

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης
Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΙΟΣ 2020

**Πρόταση Ακαδημαϊκής Πιστοποίησης
Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ)**

Ίδρυμα : Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Τίτλος ΠΠΣ: Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Ημερομηνία υποβολής: 8/5/2020

Επιμέλεια και Συγγραφή

Νικολαντωνάκης Κων/νος
Πρόεδρος ΟΜΕΑ

Σακελλαρίου Αγγελική
Γκιαούρη Στεργιανή
Μέλη ΟΜΕΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Πολιτική διασφάλισης ποιότητας.....	3
2. Σχεδιασμός και έγκριση των προγραμμάτων σπουδών	11
3. Φοιτητοκεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση	25
4. Εισαγωγή φοιτητών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση Σπουδών και λήψη πτυχίου	31
5. Διδακτικό προσωπικό	40
6. Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη	47
7. Διαχείριση πληροφοριών	54
8. Δημόσια πληροφόρηση	58
9. Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική εσωτερική αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών	61
10. Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των ΠΠΣ.....	66
11. Παραρτήματα.....	76

1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΕΤΑΙ (ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ) ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΕΙ ΚΑΙ, ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ, ΣΤΗΝ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΠΣ. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής, μεριμνά για την επιστημονική, παιδαγωγική και επαγγελματική κατάρτιση των φοιτητών/τριών και φροντίζει για τη συνεχή εξέλιξη και την βελτίωση του επιπέδου της εκπαίδευσης των μελλοντικών εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Από την ίδρυσή του το Τμήμα ακολουθεί μια ανοδική πορεία προς την επίτευξη των στόχων του, παρότι οι συνθήκες δεν είναι πάντα καλές και τα προβλήματα σ' ένα περιφερειακό και παραμεθόριο Τμήμα είναι πολλά και ποικίλα. Ο μεγαλύτερος σύμμαχος σε αυτή την προσπάθεια είναι η συνεχής μέριμνα και φροντίδα και οι αντίστοιχες δράσεις του ανθρώπινου δυναμικού που απαρτίζουν το Τμήμα και το υπηρετούν με υπευθυνότητα και αφοσίωση.

Στοχεύει στην ανάπτυξη κουλτούρας ποιότητας εντός της ακαδημαϊκής κοινότητας ώστε να μπορεί να εκπληρώνει τις αρχές και τις πολιτικές του, μέσω της εκπαίδευσης, της αριστείας, της προαγωγής της γνώσης και της καινοτομίας στην έρευνα και τη σύνδεσή του με εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς φορείς.

Το Τμήμα συμμετέχει στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών μέσα από τις διαδικασίες λειτουργίας των οργάνων του (Γενικές Συνελεύσεις, Επιτροπές, κ.ά.). Επίσης, το Τμήμα προβάλλει με διάφορες ενέργειες τις πολυποικίλες δραστηριότητες που αναπτύσσει σε εκπαιδευτικό, επιστημονικό και κοινωνικό επίπεδο. Διατηρεί ιστοσελίδα με πληροφορίες για τις δράσεις, τις συνεργασίες, το επιστημονικό και ερευνητικό έργο

του Τμήματος και των μελών του, ενημερώνοντας για τις επιστημονικές και κοινωνικές δραστηριότητες και τα προγράμματά του.

Ανάμεσα **στις αρχές και τις επιδιώξεις** του τμήματος συγκαταλέγονται οι ακόλουθες:

- Διασφάλιση υψηλού επιπέδου σπουδών που στοχεύουν στην πρόοδο της επιστήμης και στη μετάδοση της γνώσης.
- Προώθηση της καινοτομίας στην έρευνα.
- Συνεχής διερεύνηση, καταγραφή, ανάλυση και αναθεώρηση αναγκών.
- Εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων και των υπηρεσιών υποστήριξης προς τους/τις φοιτητές/τριες, της κοινωνικής πρόνοιας.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.) είναι προσηλωμένο στην παροχή υψηλής ποιότητας ανώτατης εκπαίδευσης αλλά και στην προσπάθεια ανάπτυξης ενός δημιουργικού περιβάλλοντος έρευνας και εργασίας. Το Π.Τ.Δ.Ε. δεσμεύεται στην εφαρμογή μιας πολιτικής διασφάλισης ποιότητας που υποστηρίζει την ακαδημαϊκή φυσιογνωμία και τον προσανατολισμό του προγράμματος σπουδών, προωθεί τον σκοπό και το αντικείμενό του, υλοποιεί τους στρατηγικούς του στόχους, καθορίζει τα μέσα και τους τρόπους επίτευξής τους και στοχεύει στη διαρκή βελτίωσή του.

Η πολιτική ποιότητας του Τμήματος επικεντρώνεται στα εξής:

- συνεχής βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την έρευνα
- συνεχής βελτίωση της ποιότητας των διαδικασιών και των υπηρεσιών του
- συνεχής βελτίωση των συνθηκών εργασίας και της ποιότητας ζωής στο Τμήμα
- διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα
- ανάδειξη του έργου που συντελείται στο Τμήμα
- προστασία ατομικών δικαιωμάτων, προσωπικών δεδομένων και δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, εργαζομένων και φοιτητών/τριών.

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ.:

Σχεδιάζει, τροποποιεί και βελτιώνει το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Π.Σ.) με διαφανείς διαδικασίες ποιότητας και με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών, ώστε αυτό:

- να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες επιστημονικές απαιτήσεις και διδακτικές ανάγκες και να προσαρμόζεται έγκαιρα και αποτελεσματικά σε νέες εγχώριες και διεθνείς συνθήκες
- να επιτογχάνει μαθησιακά αποτελέσματα και να εξασφαλίζει προσόντα σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Πρωωθεί την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου:

- μεριμνώντας για την καταλληλότητα και το υψηλό επίπεδό του, αλλά και για τη συνεχή κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού,
- εφαρμόζοντας το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά την επιλογή και την εξέλιξη του διδακτικού προσωπικού, διασφαλίζοντας έτσι την αξιοκρατία και τη διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες,
- υλοποιώντας ετήσια καταγραφή του διδακτικού έργου από τους ίδιους τους διδάσκοντες¹ στο πλαίσιο αυτοαξιολόγησής τους μέσω των ετήσιων Εσωτερικών Εκθέσεων που υποβάλλονται στη ΜΟΔΙΠ του Π.Δ.Μ.,
- αναλύοντας την αξιολόγηση του παραγόμενου διδακτικού έργου που γίνεται από τους φοιτητές σε εξαμηνιαία βάση,
- μεριμνώντας για την ομαλή υλοποίηση του ωρολογίου προγράμματος των προσφερόμενων μαθημάτων και των διαδικασιών εξέτασης των μαθημάτων,
- αξιοποιώντας ποικιλία σύγχρονων διδακτικών μεθόδων και τεχνικών με έμφαση στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας,
- μεριμνώντας για την πρόοδο και την ομαλή εξέλιξη των φοιτητών/τριών στη διάρκεια των σπουδών τους,
- ενθαρρύνοντας τη μαθησιακή και ερευνητική αυτονομία κάθε φοιτητή και φοιτήτριας,
- ενθαρρύνοντας και διευκολύνοντας τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε προγράμματα φοιτητικής κινητικότητας, καλλιεργώντας κλίμα σεβασμού, συνεργασίας, συνεννόησης και συμμετοχικότητας όλων των εμπλεκομένων και εφαρμόζοντας τις βέλτιστες πρακτικές για την επίλυση των όποιων προβλημάτων εμφανιστούν

- *ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις κοινωφελούς ή/και οικολογικού σκοπού που συνδέουν το Τμήμα με την κοινωνία,*
- *ενισχύοντας τις δράσεις διάχυσης της γνώσης μέσω των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών/τριών σε Δημοτικά και σε φορείς της τοπικής κοινωνίας.*

Μεριμνά για την ποιότητα (και την ποσότητα) του ερευνητικού έργου των μελών της ακαδημαϊκής μονάδας:

- *ενθαρρύνοντας την διεθνή κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και παρέχοντας υποστήριξη για συνεργασίες στη χώρα μας και το εξωτερικό,*
- *υποστηρίζοντας τη συμμετοχή του διδακτικού προσωπικού σε μεταπτυχιακά προγράμματα καθώς και σε εθνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα,*
- *ενισχύοντας τη συγγραφή και δημοσίευση επιστημονικών άρθρων, συλλογικών τόμων και μονογραφιών, στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες ,*
- *διευκολύνοντας τους/τις διδάσκοντες/ουσες στην οργάνωση και συμμετοχή τους σε συνέδρια και επιστημονικές συναντήσεις, με στόχο την προώθηση και δημοσιοποίηση της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος.*

Μεριμνά για τη σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα (στο εκπαιδευτικό και γενικότερα στο επιστημονικό πεδίο) προωθώντας δράσεις διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε όλες τις βαθμίδες της τυπικής και στις ποικίλες μορφές της μη-τυπικής εκπαίδευσης.

Ενημερώνεται για το επίπεδο επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων του και διαχέει στους/στις φοιτητές/τριες πληροφορίες επαγγελματικής αποκατάστασης πέραν των τυπικών του πλαισίου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Βάσει των δυνατοτήτων του σε διδακτικό προσωπικό, υλικοτεχνικές υποδομές, κτλ., προτείνει τον κατάλληλο ετήσιο αριθμό εισακτέων, ώστε να μπορεί να προσφέρει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση στους/στις φοιτητές/τριες του και ανάλογες παροχές φοιτητικής μέριμνας.

Φροντίζει για τη διασφάλιση της ποιότητας της γραμματειακής και των άλλων μορφών υποστήριξης του Τμήματος, ενημερώνει τη Διοίκηση για ελλείψεις στις υλικοτεχνικές υποδομές του και στη λειτουργία των υποστηρικτικών υπηρεσιών του

Π.Δ.Μ., ενώ παράλληλα καταθέτει προτάσεις για τη βελτίωσή τους.

Προβαίνει σε ανασκόπηση και εσωτερική επιθεώρηση του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του Π.Π.Σ και μεριμνά για την καλή συνεργασία της ΟΜΕΑ του Τμήματος με τη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος.

Συγκεκριμένα, το ΠΤΔΕ έχει ως βασική αποστολή να παρέχει στους/στις πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη. Ειδικότερα, η διαμόρφωση του ΠΠΣ του Τμήματος, δηλαδή η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων, ο καθορισμός της αναλογίας των διαφόρων κατηγοριών μαθημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς επίσης και η θέση της Πρακτικής Άσκησης βασίστηκαν στις παρακάτω αρχές, ώστε το ΠΠΣ να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για *δασκάλους επαγγελματίες* (ικανούς να εκπληρώσουν με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το παιδαγωγικό και διδακτικό τους έργο), *δασκάλους επιστήμονες* (ικανούς να αντιμετωπίζουν κριτικά τον παιδαγωγικό και διδακτικό τους ρόλο), και *δασκάλους ερευνητές* (ικανούς να παρακολουθούν τις εξελίξεις των σχετικών επιστημών και να σχεδιάζουν αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης).

Επομένως, επιδίωξη του Τμήματος είναι να δοθεί στους/στις φοιτητές/τριες τέτοια επιστημονική κατάρτιση ώστε να είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής αλλά και να προσεγγίζουν κριτικά αυτές τις γνώσεις. Αυτό υλοποιείται με την κατάρτιση και εξάσκηση των φοιτητών/τριών στις μεθόδους εκπαιδευτικής έρευνας, ποσοτικής και ποιοτικής, την αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση, τον αναστοχασμό και στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας. Με άλλα λόγια, το ΠΠΣ του ΠΤΔΕ προσφέρει στους αποφοίτους του τα απαραίτητα εφόδια ακαδημαϊκής γνώσης, παιδαγωγικής επάρκειας και διδακτικών δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να ανταποκριθούν στον επαγγελματικό τους ρόλο, όταν θα κληθούν να διδάξουν.

Το Π.Τ.Δ.Ε. στοχεύει στην υλοποίηση της Πολιτικής Διασφάλισης Ποιότητας και προγραμματίζει μια σειρά δράσεων. Συνοπτικά:

1. Οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος περιλαμβάνουν:
 - Παροχή εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου, με έμφαση στη φοιτητοκεντρική μάθηση, τη βελτίωση του Π.Π.Σ. μέσω της θεσμοθετημένης διαδικασίας ετήσιας αναθεώρησής του και την επικαιροποίηση και τυποποίηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών με την ενίσχυση του ρόλου της ΟΜΕΑ και της επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.
 - Παραγωγή έρευνας υψηλού επιπέδου με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές μέσω της προώθησης των ερευνητικών συνεργασιών και αξιοποίηση και διάθεση των αποτελεσμάτων προς όφελος της κοινωνίας.
 - Προώθηση της αριστείας και της καινοτομίας, μέσω της ενίσχυσης και της επιβράβευσης των επιτευγμάτων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας στη διδασκαλία και την έρευνα.
 - Βελτίωση των οικονομικών στοιχείων μέσω της χρηματοδότησης από ερευνητικά έργα.
 - Ενίσχυση της κινητικότητας διδασκόντων και φοιτητών/τριών, μείωση του χρόνου λήψης του πτυχίου.
 - Ενίσχυση της παραγωγής και αναγνώρισης του επιστημονικού έργου του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος.
2. Οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος συνδέονται με τους αντίστοιχους στόχους του Ιδρύματος, που περιλαμβάνουν:
 - Ενίσχυση-αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου,
 - Ενίσχυση-αναβάθμιση της έρευνας και της καινοτομίας,
 - Βελτίωση του ύψους και της απορρόφησης της χρηματοδότησης,
 - Ενίσχυση-αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού,
 - Ενίσχυση-αναβάθμιση και βελτίωση της διαχείρισης των υποδομών και υπηρεσιών του Ιδρύματος.
3. Οι στρατηγικοί στόχοι του Π.Τ.Δ.Ε. σχετίζονται με την βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου, όπως:
 - Ο εκσυγχρονισμός των προσφερόμενων μαθημάτων, η αντικατάσταση παλαιών με νέα γνωστικά αντικείμενα, η αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ μαθημάτων, η προσθήκη νέων μαθημάτων,

- η πρόσληψη νέων μελών ΔΕΠ, ΕΔΠ, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικών υπαλλήλων, ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες διδασκαλίας αλλά και οι υποδομές και οι υπηρεσίες που υποστηρίζουν το εκπαιδευτικό έργο στο Τμήμα,
- η αύξηση της συμμετοχής των φοιτητών/τριών στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

Το Τμήμα φροντίζει για τη συνεχή **επικοινωνία**, καθώς και την έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση των φοιτητών/τριών, αλλά και του ευρύτερου κοινού. Στην ιστοσελίδα του Τμήματος, προσφέρονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Το πληροφοριακό υλικό συνεχώς ανανεώνεται και ειδικό προσωπικό μεριμνά για τη διασφάλιση της ποιότητας και εγκυρότητας των πληροφοριών.

Συγκεκριμένα, το Π.Τ.Δ.Ε. του Π.Δ.Μ:

- έχει αναρτημένη την επικαιροποιημένη Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας για το Π.Π.Σ. στην ιστοσελίδα του (<https://eled.uowm.gr/>) και την κοινοποιεί ποικιλοτρόπως σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για την υλοποίησή της.
- έχει αναρτημένο το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην ιστοσελίδα του.
- μεριμνά, ώστε στην τελετή υποδοχής πρωτοετών φοιτητών/τριών να αναπτόσσονται λεπτομερώς όλες οι πληροφορίες που αφορούν στην πολιτική διασφάλισης της ποιότητας του Π.Π.Σ.
- παρουσιάζει την πολιτική του για τη διασφάλιση ποιότητας σε διαλέξεις, ημερίδες και ενημερωτικές εκδηλώσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται με στόχο την προώθηση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του, σε εγχώρια και διεθνή συνέδρια.
- μεριμνά για την επικαιροποίηση και την ποιότητα της ιστοσελίδας του (<https://eled.uowm.gr/>), ώστε αυτή να αποτελεί διαρκώς μια έγκυρη, αξιόπιστη και προσβάσιμη πηγή πληροφόρησης για όσα συμβαίνουν στο Τμήμα. Εξάλλου, ένα μεγάλο μέρος της επικοινωνίας των φοιτητών/τριών με τις διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος καθώς και με τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες, αλλά και η πρόσβαση σε πληροφορίες και υλικό για τα μαθήματα του Π.Π.Σ. γίνονται ηλεκτρονικά.
- κοινοποιεί την Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας σε όλους τους κοινωνικούς,

παραγωγικούς και πολιτιστικούς φορείς με τους οποίους συνεργάζεται ή επιδιώκει να συνεργαστεί.

- τέλος, διοργανώνει ετήσιες ημερίδες ενημέρωσης των φοιτητών/τριών με περιεχόμενο την πολιτική του Τμήματος για τη διασφάλιση της ποιότητας των προπτυχιακών σπουδών

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΝ ΤΑ ΠΠΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΓΓΡΑΦΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, Η ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΠΕΙ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ. ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΠΠΣ ΚΑΘΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ, ΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ, ΤΑ ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΚΑΙ Ο ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΥΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΠΠΣ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥΣ.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης είχε ιδρυθεί με το Προεδρικό Διάταγμα 544/1989 και άρχισε να λειτουργεί ως παράρτημα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) από το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991 και μεταφέρθηκε στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας το 2003 (Απόφαση μεταφοράς Τμημάτων του ΑΠΘ στο ΠΔΜ αριθμ. 134881α/Β1, ΦΕΚ 1975/Β'/31-12-2003).

Σκοπός του Τμήματος είναι η εξασφάλιση τόσο της επιστημονικής όσο και της επαγγελματικής συγκρότησης των αποφοίτων του, ώστε να είναι σε θέση να υπηρετούν την εκπαίδευση των παιδιών της σχολικής ηλικίας —ως επαγγελματίες εκπαιδευτικοί που είναι σε θέση να παρακολουθούν τις εξελίξεις των επιστημών της αγωγής, να προβαίνουν σε αυτοτελή έρευνα, με σκοπό την παραγωγή νέας γνώσης σε ζητήματα εκπαίδευσης και διδακτικής και να εκπληρώνουν με υπευθυνότητα και επιτυχία το παιδαγωγικό - διδακτικό έργο τους.

Για την κατάρτιση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ) αρμόδια είναι η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή για το Πρόγραμμα Σπουδών από μέλη της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γενική Συνέλευση, αφού προηγουμένως συγκεντρώσει τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις. Τα μέλη ΔΕΠ βρίσκονται σε επαφή με πολλά σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της Πρακτικής Άσκησης και έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν απόψεις με τους εκπαιδευτικούς σχετικά με την διδακτική πράξη και τους σύγχρονους τρόπους διδασκαλίας. Επίσης μέσω των συνεργασιών τους με μέλη ΔΕΠ Ελληνικών, αλλά και ξένων Πανεπιστημίων παρακολουθούν και ενσωματώνουν τις εξελίξεις

στο πεδίο της παιδαγωγικής διαδικασίας στις σύγχρονες συνθήκες. Οι τροποποιήσεις του Προγράμματος Σπουδών συζητούνται κάθε Απρίλιο, και η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών κοινοποιείται στην Κοσμητόρισα και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής και του Τμήματος.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διαδικασία σχεδιασμού/αναθεώρησης του ΠΠΣ ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθυντήριες γραμμές:

1. Η ΟΜΕΑ του Τμήματος:

Συλλέγει και αξιολογεί πηγές πληροφορίες, όπως παρακάτω:

- ☐ *Τις δυνατότητες των φοιτητών/τριών και τα εφόδια τους από την Β/θμια Εκπαίδευση*
- ☐ *Προγράμματα σπουδών από άλλα γνωστά Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού*
- ☐ *Διαβούλευση με φοιτητές/τριες, καθώς και πρόσφατους και παλαιότερους αποφοίτους*
- ☐ *Στοιχεία σχετικά με την απασχόληση των αποφοίτων που προέρχονται από σχετική έρευνα ή και επικοινωνία με φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα*
- ☐ *Τις διεθνείς τάσεις στην επιστημονική βιβλιογραφία και τον εντοπισμό των αναδυόμενων επιστημονικών περιοχών αιχμής*
- ☐ *Αποτελέσματα διερεύνησης από ομάδες εργασίας εντός του Τμήματος ή από προσκεκλημένους ειδικούς στο αντικείμενο του ΠΠΣ*
- ☐ *Αποτελέσματα παρακολούθησης του ισχύοντος ΠΠΣ*
- ☐ *Αποτελέσματα αξιολόγησης μαθημάτων*

Καταθέτει στη Συνέλευση του Τμήματος έκθεση με την οποία:

- (α) αιτιολογεί τις μεταβολές στο ΠΠΣ με βάση τις πηγές πληροφορίας που λήφθηκαν υπόψη,
- (β) εντοπίζει τα σημεία καινοτομίας ή τις ιδιαιτερότητες που καθιστούν το ΠΠΣ διακριτό και ανταγωνιστικό στον ελληνικό και διεθνή ακαδημαϊκό χώρο.

2. Η Συνέλευση του Τμήματος:

- ☐ *Θέτει το σχέδιο σε διαβούλευση μεταξύ των μελών του Τμήματος (Τομέων, ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και λοιπό επιστημονικό προσωπικό, προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες φοιτητές/τριες).*
- ☐ *Ορίζει τους στόχους και τις διαδικασίες παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος.*
- ☐ *Εισηγείται μέτρα και μεταβατικές ρυθμίσεις για τους φοιτητές παλαιότερων ετών, όταν η αλλαγή του προγράμματος είναι μεγάλη.*

□ Υποβάλλει το πρακτικό της συνέλευσης για την έγκριση/αναθεώρηση του προγράμματος σπουδών και το διαθέσιμο υλικό στη ΜΟΔΙΠ, συνοδευόμενο από σύντομη έκθεση στην οποία επισημαίνονται και αιτιολογούνται οι αλλαγές στο Πρόγραμμα Σπουδών.

3. Πραγματοποιείται συνεδρίαση της ΜΟΔΙΠ με την παρουσία του Προέδρου και της ΟΜΕΑ του Τμήματος.

4. Η ΜΟΔΙΠ διαβιβάζει την εισήγησή της στο Τμήμα.

5. Το Τμήμα σε περίπτωση θετικής εισήγησης αποστέλλει το Πρόγραμμα Σπουδών για έγκριση στη Σύγκλητο συνοδευόμενο από τη σύντομη έκθεση στην οποία επισημαίνονται και αιτιολογούνται οι αλλαγές στο Πρόγραμμα Σπουδών.

Ειδικότερα, η διαμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, δηλαδή η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων, ο καθορισμός της αναλογίας των διαφόρων κατηγοριών των μαθημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς επίσης και η θέση της Πρακτικής Άσκησης βασίστηκαν στις αρχές του τμήματος, ώστε το Πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος, αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για δασκάλους επαγγελματίες (ικανούς να εκπληρώσουν με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το παιδαγωγικό και διδακτικό τους έργο), δασκάλους επιστήμονες (ικανούς να αντιμετωπίζουν κριτικά τον παιδαγωγικό και διδακτικό του ρόλο), και δασκάλους ερευνητές (ικανούς να παρακολουθούν τις εξελίξεις των σχετικών επιστημών και να σχεδιάζουν αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης).

Έτσι η διάρθρωση των σπουδών παρέχει μια σειρά από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες οι οποίες θα μπορούσαν να οργανωθούν σε τέσσερις άξονες:

- (α) την *βασική παιδαγωγική κατάρτιση*, που έχει στόχο να βοηθήσει τους φοιτητές να κατανοήσουν βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής και της Ψυχολογίας και να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία τους (γενική παιδαγωγική γνώση, γνώση αναλυτικού προγράμματος, γνώση του εκπαιδευτικού πλαισίου, γνώση των εκπαιδευτικών στόχων και γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους),
- (β) την *κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες*, που έχει στόχο να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/τριες να αποκτήσουν τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα

του δημοτικού σχολείου, αλλά και να εισαχθούν στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (γνώση περιεχομένου),

(γ) τη *διδασκτική κατάρτιση*, με στόχο οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο (παιδαγωγική γνώση του περιεχομένου) και,

(δ) την *πρακτική άσκηση*, με στόχο να αναπτύξουν παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες και να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη (διεπιστημονική προσέγγιση κατά την πράξη με έμφαση στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας και τον συνυπολογισμό των ατομικών, οικογενειακών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων).

Η δομή του Προγράμματος Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. διασφαλίζει την ομαλή μετάβαση των φοιτητών/τριών στα διάφορα στάδια των σπουδών, προσφέροντας όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζονται, για να σχεδιάσουν και να προγραμματίσουν εποικοδομητικά την πορεία των σπουδών τους. Το ΠΠΣ είναι από τα πρώτα που εναρμονίστηκαν απόλυτα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μονάδων Κατοχύρωσης Μαθημάτων (E.C.T.S.) από το 2004. Το πρόγραμμα διαρθρώνεται σε 8 εξάμηνα με φόρτο εργασίας 30 ECTS ανά εξάμηνο και 240 ECTS για τη λήψη πτυχίου. Κάθε εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει 7 μαθήματα με φόρτο εργασίας 4 – 6 ECTS.

Ήδη από το 2014-15 έγιναν κάποιες βελτιωτικές παρεμβάσεις στο πρόγραμμα σπουδών. Συγκεκριμένα, δημιουργήθηκαν νέα Μαθήματα Επιλογής, στα οποία ενισχύεται ο τομέας της διερευνητικής και της μη τυπικής μάθησης, καθώς και ο γραμματισμός των φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ στην επιστημονική τεχνογραφία, αλλά και μαθήματα που αφορούν την πολυ/διαπολιτισμική φυσιογνωμία της εκπαίδευσης.

Αυξήθηκαν τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), ώστε οι φοιτητές/τριες να επιλέγουν μαθήματα με θεματική εγγύτερη προς τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και να προετοιμάζονται για ενδεχόμενη εξειδίκευση σε Μεταπτυχιακό επίπεδο.

Διευρύνθηκε η ομάδα-στόχος της εκπαίδευσης που παρέχεται από το ΠΤΔΕ. Συγκεκριμένα, σε αρκετά μαθήματα του Οδηγού Σπουδών προστέθηκε η επισήμανση ότι *το γνωστικό αντικείμενο δεν αφορά μόνο το δημοτικό σχολείο, αλλά απευθύνεται και σε μεγαλύτερες ηλικίες*.

Αναφορικά με τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών ο άξονας ανάπτυξης περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Στα πρώτα τρία εξάμηνα προσφέρονται μόνον υποχρεωτικά μαθήματα βασικής κατάρτισης, προαπαιτούμενα για τις διδακτικές και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας. Προοδευτικά προσφέρονται περισσότερα μαθήματα εμβάθυνσης και εξειδίκευσης, ενώ από το 4^ο εξάμηνο δίνεται η δυνατότητα επιλογής ενός μαθήματος· η δυνατότητα αυτή προοδευτικά αυξάνεται στα τέσσερα (4/7) μαθήματα επιλογής ανά εξάμηνο. Συγκεκριμένα:

- Τα μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης (δηλ. υποβάθρου και γενικών γνώσεων) αποτελούν το 41% των μαθημάτων. Τα μαθήματα υποβάθρου αποτελούν κυρίως τα υποχρεωτικά μαθήματα βασικής παιδαγωγικής κατάρτισης, μαθήματα που αναφέρονται σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, αλλά και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας και στατιστικής.
- Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών αποτελούν το 59% των μαθημάτων. Χωρίζονται σε δύο κατηγορίες με περίπου ισάριθμα μαθήματα: ανθρωπιστικών επιστημών (30%) και θετικών επιστημών (29%), που αναφέρονται στο περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων. Σε αυτά μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.
- Τέλος, τα μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων (Πρακτική Άσκηση) αποτελούν το 17% του συνόλου των μαθημάτων. Πρόκειται για τα μαθήματα των επιστημονικών περιοχών που επικουρεί το Τμήμα (Υποχρεωτικά και Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα Α', Β' και Γ' φάσης Δι.ΜΕ.ΠΑ), τα οποία συνδέουν τη θεωρία των συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων με την εκπαιδευτική πράξη στο σχολείο.
- Στο σύνολο των μαθημάτων τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) αποτελούν το 63%, τα κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά (ΥΕ) το 10%, τα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ) επίσης το 10% και τα μαθήματα Πρακτικής Άσκησης το 17%.

Πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας ένα μέρος του φόρτου πολλών μαθημάτων απαιτεί άσκηση, εργαστήρια ή ερευνητικές εργασίες. Ο φόρτος αυτός ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του μαθήματος. Έτσι, για παράδειγμα, κάποια μαθήματα (τα πλέον θεωρητικά) προβλέπουν περίπου το 1/3 του συνολικού φόρτου σε άσκηση ή συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Κάποια άλλα μαθήματα προβλέπουν εργαστήρια (πχ. εικαστικά, φυσικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών) τα οποία αντιστοιχούν σε φόρτο εργασίας που φτάνει μέχρι και το 50% του συνολικού φόρτου των μαθημάτων. Τέλος, τα μαθήματα που σχετίζονται με την πρακτική

άσκηση προβλέπουν τα 2/3 του συνολικού φόρτου να αντιστοιχεί σε άσκηση στα σχολεία. Ένας ικανός αριθμός μαθημάτων έχει προαπαιτούμενα μαθήματα, τα οποία αναφέρονται στο Πρόγραμμα Σπουδών στην αναλυτική περιγραφή κάθε μαθήματος. Προαπαιτούμενα μαθήματα ισχύουν κυρίως στα μαθήματα της διδακτικής της Β' και Γ' Φάσης και αφορούν μαθήματα περιεχομένου απαραίτητα για τη διδασκαλία. Επίσης, για την παρακολούθηση της κάθε φάσης της Πρακτικής Άσκησης απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση της προηγούμενης Φάσης, π.χ. η παρακολούθηση της Β' φάσης προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση της Α' φάσης κλπ. Τέλος, κάποια μαθήματα εμβάθυνσης από τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά έχουν προαπαιτούμενα κάποια Υποχρεωτικά μαθήματα που σχετίζονται με αυτά.

Επιπρόσθετα, έχει θεσπιστεί η προαιρετική εκπόνηση ερευνητικής πτυχιακής εργασίας κατά το 8^ο εξάμηνο σπουδών η οποία αντιστοιχεί σε τρία μαθήματα ελεύθερης επιλογής (βλ ενότητα 3). Ο αριθμός των φοιτητών/τριών που επιλέγουν (ερευνητική κυρίως) πτυχιακή εργασία ολοένα και αυξάνεται. Η Πτυχιακή εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Για την διευκόλυνση των φοιτητών/τριών στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας έχει συνταχθεί «Οδηγός Επιστημονικής Τεχνογραφίας» που βρίσκεται αναρτημένος στην ηλεκτρονική διεύθυνση https://eled.uowm.gr/wp-content/uploads/2013/12/syntomos_odigos_episthmonikhs_texnografias_2013.pdf, ενώ προσφέρεται και μάθημα Επιλογής με τίτλο «Επιστημονική Τεχνογραφία» (ΥΕ 163).

Επισημαίνεται ότι η ανάπτυξη των διδακτικών ικανοτήτων στην πράξη επιδιώκεται με μια σειρά μαθημάτων που στοχεύουν στη θεωρητική και πρακτική διδακτική κατάρτιση των φοιτητών/τριών που αρχίζει από πολύ νωρίς (3^ο Εξάμηνο Σπουδών) με την παρακολούθηση διδασκαλιών στα Συνεργαζόμενα Σχολεία και καταλήγει στην ανάληψη 'ολοκληρωμένου' παιδαγωγικού - διδακτικού έργου με θεωρητική προετοιμασία, διδασκαλία και ανατροφοδότηση επί δύο εβδομάδες στα σχολεία. Με τον τρόπο αυτόν οι φοιτητές/τριες επιβοηθούνται για να αναλάβουν στη συνέχεια αυτόνομο διδακτικό έργο. Παράλληλα προωθείται η τεκμηρίωση, προαγωγή και διεύρυνση της θεωρητικής τους γνώσης, καθώς αυτή αποκτά νόημα και περιεχόμενο δοκιμαζόμενη στην πράξη.

Όλα τα μέλη ΔΕΠ οργανώνουν και καταθέτουν αναλυτικά περιγράμματα μαθημάτων, όπου παρουσιάζονται οι στόχοι, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, το περιεχόμενο και οι

διδασκτικές προσεγγίσεις του μαθήματος, αλλά και οι τρόποι αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών. Επίσης γνωστοποιούν την ύλη των μαθημάτων στους/στις φοιτητές/τριες συνήθως στην αρχική συνάντηση για το μάθημα και μέσα από την ιστοσελίδα των μαθημάτων τους στην πλατφόρμα *Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (eclass)*, όπου αναρτούν την ύλη και άλλο εκπαιδευτικό υλικό.

Η δομή και η συνεκτικότητα του ΠΠΣ κρίνονται ως ανταποκρινόμενες άριστα στην αποστολή του Τμήματος και βασίζονται σε διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για τις γνώσεις, τις ικανότητες και τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών.

Η υλοποίηση του προγράμματος αντιμετωπίζει καθ' έτος ζητήματα ως προς τα εξής:

- 1. ποιος θα διδάξει μαθήματα τα οποία είναι υποχρεωτικά για το Πρόγραμμα Σπουδών και δεν υπάρχουν διορισμένα μέλη ΔΕΠ αυτών των αντικειμένων,*
- 2. εάν και με ποιον τρόπο θα οργανωθούν τα φροντιστηριακά – εργαστηριακά μαθήματα και οι πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών/τριών,*
- 3. πόσοι φοιτητές θα εγγραφούν στα μαθήματα εμβάθυνσης, γιατί κάποιες φορές είναι λίγα τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής, με αποτέλεσμα να εγγράφεται σε αυτά υπερβολικά μεγάλος αριθμός φοιτητών/τριών.*
- 4. ποιος θα είναι ο απαιτούμενος φόρτος εργασίας για τους διδάσκοντες προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Πολλές φορές η αναπλήρωση των ελλειμμάτων επιβαρύνει τα μέλη ΔΕΠ, τα οποία επιφορτίζονται με την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών προσπαθώντας να καλύψουν τα αναπάντεχα κενά κάθε χρόνο.*

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας προσφέρει στους εκάστοτε απόφοιτους τα απαραίτητα εφόδια ακαδημαϊκής γνώσης, παιδαγωγικής επάρκειας και διδακτικών δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να ανταποκριθούν στον επαγγελματικό τους ρόλο, όταν θα κληθούν να διδάξουν. Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν ομαδικές ή ατομικές ερευνητικές εργασίες, ώστε να συνειδητοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επιστημονική έρευνα (αναζήτηση και χρήση πηγών, οργάνωση της δομής της εργασίας, εξαγωγή πρωτότυπων συμπερασμάτων κ.ά.). Αρκετοί/ες φοιτητές/τριες συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα μελών ΔΕΠ είτε με τη μορφή επικουρίας είτε με τη μορφή συνεργασίας που καταλήγουν σε από κοινού δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά ή

ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Το ίδιο ισχύει και για την έρευνα που αναπτύσσουν οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των πτυχιακών τους εργασιών, με την καθοδήγηση του/της επόπτη/τριας καθηγητή/τριας.

Επίσης, μια άλλη διεθνής διάσταση του Προγράμματος είναι η διοργάνωση διεθνών συμποσίων και συνεδρίων από το ΠΤΔΕ, καθώς και η συμμετοχή του Τμήματος σε Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα, με στόχο τη διεύρυνση του ακαδημαϊκού διαλόγου και το άνοιγμα της επιστημονικής έρευνας πέρα από το επίπεδο της τοπικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Ιστορικές και γεωγραφικές συγκυρίες, άλλωστε, επιβάλλουν το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας να γίνει ευρέως γνωστό στην ακαδημαϊκή κοινότητα της Ευρώπης και των Βαλκανίων και να συνεργαστεί με άλλα Τμήματα για την προώθηση της γνώσης σε κάθε επίπεδο (επιστημονικό-θεωρητικό, παιδαγωγικό, ερευνητικό).

Η στρατηγική του Τμήματος εναρμονίζεται πλήρως με τη στρατηγική του Ιδρύματος. Πιο συγκεκριμένα, οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος περιλαμβάνουν:

- *Παροχή εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου, με έμφαση στη φοιτητοκεντρική μάθηση, τη βελτίωση του ΠΠΣ μέσω της θεσμοθετημένης διαδικασίας ετήσιας αναθεώρησης του ΠΠΣ και την επικαιροποίηση και τυποποίηση των ακαδημαϊκών λειτουργιών με την ενίσχυση του ρόλου της ΟΜΕΑ και της επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.*
- *Παραγωγή έρευνας υψηλού επιπέδου με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές μέσω της προώθησης των ερευνητικών συνεργασιών και αξιοποίηση και διάθεση των αποτελεσμάτων προς όφελος της κοινωνίας.*
- *Προώθηση της αριστείας και της καινοτομίας, μέσω της ενίσχυσης και της επιβράβευσης των επιτευγμάτων των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας στη διδασκαλία και την έρευνα.*
- *Βελτίωση οικονομικών στοιχείων μέσω της χρηματοδότησης από ερευνητικά έργα.*
- *Ενίσχυση της κινητικότητας διδασκόντων και φοιτητών/τριών, μείωση του χρόνου λήψης πτυχίου και βελτίωση της προσβασιμότητας.*
- *Ενίσχυση της παραγωγής και αναγνώρισης του επιστημονικού έργου του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος.*

Παράλληλα, οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος συνδέονται με τους αντίστοιχους στόχους του Ιδρύματος που περιλαμβάνουν:

1. *Ενίσχυση-αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου.*
2. *Ενίσχυση-αναβάθμιση της έρευνας και της καινοτομίας.*

3. Βελτίωση του ύψους και της απορρόφησης της χρηματοδότησης.
4. Ενίσχυση-αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.
5. Ενίσχυση-αναβάθμιση και βελτίωση της διαχείρισης των υποδομών και υπηρεσιών του Ιδρύματος.

Επιπρόσθετα, η γνώμη των αποφοίτων για τον βαθμό επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων ζητήθηκε και καταγράφηκε με συμπλήρωση online ερωτηματολογίων στον ιστότοπο του Γραφείου Διασύνδεσης. Στη συγκεκριμένη μελέτη περιγράφονται τα αποτελέσματα που προκύπτουν για το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης κατά τα έτη 1997-2019. Το σύνολο των αποφοίτων του Τμήματος είναι συνολικά 1.954, σύμφωνα με τα δεδομένα της Γραμματείας του Τμήματος, και οι 133 εξ αυτών συμμετείχαν στο δείγμα της μελέτης απορρόφησης. Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, σχετικά με την ικανοποίηση των αποφοίτων από τις σπουδές τους στο Τμήμα, κατά τη χρονική περίοδο της αποφοίτησής τους έως την εύρεση απασχόλησης, την επαγγελματική τους κατάσταση κατά την περίοδο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, καθώς και το τρέχον αντικείμενο απασχόλησής τους. Αναλυτικότερα, μέσω της παρούσας μελέτης απορρόφησης καταγράφεται το επίπεδο σπουδών τους έως σήμερα, το τρέχον αντικείμενο απασχόλησής τους και ο συσχετισμός του με το αντικείμενο σπουδών τους, εκτιμάται το ποσοστό των εργαζομένων και άνεργων αποφοίτων, διερευνάται το επίπεδο αμοιβών τους σε σχέση με το επίπεδο σπουδών τους αλλά και το φύλο τους και τέλος προσδιορίζεται το επίπεδο ικανοποίησής τους από τη φοίτησή τους στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

Όπως προκύπτει από αυτήν τη μελέτη, η άποψη των αποφοίτων του Π.Τ.Δ.Ε. για διάφορες παραμέτρους που συνδέονται με τις σπουδές τους (π.χ. ποιότητα του Οδηγού Σπουδών, των Πανεπιστημιακών Παραδόσεων και των συγγραμμάτων), βαθμός σύνδεσης του προγράμματος σπουδών με την αγορά εργασίας και βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο εργασιακό τους περιβάλλον), είναι πολύ θετική. Συγκεκριμένα, οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι ικανοποιημένοι από τη δομή του Οδηγού Σπουδών, την ποιότητα των πανεπιστημιακών παραδόσεων και συγγραμμάτων, το βαθμό σύνδεσης του προγράμματος σπουδών με την αγορά εργασίας καθώς και το βαθμό αξιοποίησης των γνώσεων στην αγορά εργασίας, καθώς ο μέσος όρος των απαντήσεών τους είναι μεγαλύτερος του 3. Ως προς την τελευταία επισήμανση αξίζει να

σημειωθεί ότι το 60% των ανδρών και το 62% των γυναικών αποφοίτων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής εκπαίδευσης του Π.Δ.Μ. απάντησε ότι εργάζεται σε εργασία σχετική με το αντικείμενο σπουδών του.

Σχεδιάζεται διαβούλευση με οργανώσεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη συνεχή βελτίωση αυτής της σχέσης.

Αξιζει εδώ να σημειωθεί ότι από το 2011 στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν την ευκαιρία να εργαστούν σε φορείς σχετικούς με το αντικείμενο των σπουδών τους (π.χ. σχολεία, βιβλιοθήκες, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ) κλπ.). Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση των γνώσεων που αποκτούν οι φοιτητές/τριες με τις μελλοντικές επαγγελματικές απαιτήσεις, με σκοπό την πληρέστερη ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον. Οι φοιτητές/τριες του ΠΤΔΕ απασχολούνται για δύο μήνες σε φορείς, οι οποίοι πιθανόν στο μέλλον να αποτελέσουν χώρους εργασίας για αυτούς.

Το Τμήμα παρακολουθεί κριτικά τις κοινωνικές αλλαγές και τις παιδαγωγικές προκλήσεις που αυτές εμπεριέχουν και ενσωματώνει μετά από σχεδιασμό νέα περιεχόμενα και μαθησιακούς στόχους στο Π.Π.Σ. Η παρακολούθηση των επιστημονικών εξελίξεων στον χώρο της εκπαίδευσης της σχολικής ηλικίας και η εμπειρική αποτύπωση της ανταπόκρισης των πτυχιούχων του Τμήματος στον επαγγελματικό τους ρόλο, όπως αυτή προκύπτει από την απευθείας επαφή με αποφοίτους και λειτουργούς της σχολικής εκπαίδευσης, αποτελούν πηγές ανατροφοδότησης σε σχέση με το Πρόγραμμα Σπουδών. Οι βασικές πηγές ενσωμάτωσης νέων γνώσεων στο Π.Π.Σ. είναι οι παρακάτω:

- Αποτελέσματα της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ.
- Διεθνή ερευνητικά δεδομένα στα πεδία των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύονται στο Τμήμα.
- Επιστημονικές συνεργασίες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με άλλα μέλη ΔΕΠ από την Ελλάδα και το εξωτερικό, π.χ. στο πλαίσιο διεθνών προγραμμάτων ανταλλαγής και κινητικότητας, αλλά και η συμμετοχή τους σε ομάδες εργασίας διεθνών εκπαιδευτικών οργανώσεων ή σε ομάδες ειδικών ερευνητικών ενδιαφερόντων.

Η διεθνής έρευνα που σχετίζεται με την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών και την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών της Σχολικής Εκπαίδευσης.

Συνεπώς, οι βασικές οδοί διασύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα έχουν ήδη αναφερθεί και είναι οι εξής:

- Η ενσωμάτωση στη διδασκαλία των αποτελεσμάτων της ερευνητικής δραστηριότητας των ίδιων των διδασκόντων.
- Η ενσωμάτωση της εμπειρίας που αποκτούν οι διδάσκοντες του Π.Τ.Δ.Ε. από τις επιστημονικές τους συνεργασίες με άλλα μέλη ΔΕΠ από την Ελλάδα και το εξωτερικό, π.χ. στο πλαίσιο διεθνών προγραμμάτων ανταλλαγής και κινητικότητας, αλλά και από τη συμμετοχή τους σε ομάδες εργασίας διεθνών εκπαιδευτικών οργανώσεων ή από την συμμετοχή τους σε ομάδες ειδικών ερευνητικών ενδιαφερόντων, που προφανώς αποτελεί παράγοντα διεύρυνσης της διδασκαλίας τους.
- Ο εμπλουτισμός της διδασκαλίας με τα βασικά πορίσματα της διεθνούς ερευνητικής προσπάθειας και ειδικότερα αυτής που σχετίζεται με την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών και την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Επιπλέον, στο προπτυχιακό επίπεδο η διδασκαλία μαθημάτων σχετικών με την εκπαιδευτική έρευνα και τη συγγραφή επιστημονικής εργασίας εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στη διαδικασία αυτή, ενώ οι τελειόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα διεξαγωγής έρευνας στο πλαίσιο της πτυχιακής τους εργασίας.

Το ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ ανταποκρίνεται τόσο στους στόχους του τμήματος όσο και στις απαιτήσεις της κοινωνίας για εκπαιδευτικούς επαγγελματίες, επιστήμονες και ερευνητές. Το ΠΠΣ - ΠΤΔΕ είναι συγκρίσιμο με τα αντίστοιχα προγράμματα τμημάτων του εσωτερικού, όπως αποτυπώνεται παρακάτω.

Αναλυτικότερα, στον πίνακα 1 αποτυπώνονται συγκριτικά τα ΠΠΣ των εννέα ελληνικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης ως προς το αριθμό των προσφερόμενων μαθημάτων (υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα). Επιπλέον, στον πίνακα 2 αποτυπώνονται τόσο οι ακραίες τιμές (*minimum*, *maximum*) όσο και οι μέσοι όροι (*mean*). Η δομή του ΠΠΣ - ΠΔΜ φαίνεται ότι είναι συγκρίσιμη με την κεντρική τάση που εμφανίζεται

στα άλλα ΠΠΣ ως προς τον αριθμό των προσφερόμενων υποχρεωτικών και των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων. Συγκεκριμένα, τόσο στα υποχρεωτικά όσο και στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα είναι πάνω από τη μέση τιμή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Σύγκριση ΠΠΣ των ΠΤΔΕ των ΑΕΙ ως προς τον αριθμό και την υποχρεωτικότητα των μαθημάτων.

ΑΕΙ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ
1. ΠΔΜ	30	80
2. ΑΠΘ	33	67
3. ΕΚΠΑ	30	83
4. ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ	31	73
5. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	28	74
6. ΚΡΗΤΗΣ	22	131
7. ΠΑΤΡΑΣ	30	89
8. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	26	52
9. ΑΙΓΑΙΟΥ	20	55

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: . Συγκριτική παρουσίαση ΠΠΣ των ΠΤΔΕ των ΑΕΙ ως προς την ελάχιστη και μέγιστη τιμή της υποχρεωτικότητας των μαθημάτων

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΕΙ	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΙΜΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	9	20	33	27,78	4,324

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	9	52	131	78,22	23,253
---------------------------------	---	----	-----	-------	--------

Ως προς τις κατηγορίες των γνωστικών αντικειμένων, η σύγκριση μεταξύ των ΠΠΣ των εννέα ελληνικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης δεν μπορεί να αποτυπωθεί ποσοτικά, καθώς τα τμήματα παρουσιάζουν ποικιλομορφία ως προς την κατηγοριοποίηση. Εξάλλου, υπάρχουν τμήματα, όπου δεν γίνεται σαφής διάκριση των γνωστικών αντικειμένων σε κατηγορίες στον οδηγό σπουδών.

Από τη συγκριτική αποτίμηση φαίνεται ότι το ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ ακολουθεί σε γενικές γραμμές την **κατηγοριοποίηση** των άλλων τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η κατηγοριοποίηση των μαθημάτων στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ συνάδει περισσότερο με το αντίστοιχο του ΕΚΠΑ, καθώς είναι κοινές οι κατηγορίες: Επιστημών της Αγωγής, Ανθρωπιστικών Σπουδών και Θετικών Επιστημών. Ωστόσο, παρατηρείται και διαφορά. Για παράδειγμα, η διαφορά εντοπίζεται στην κατηγορία των Επιστημών της Αγωγής, όπου στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ έχουν ενταχθεί μαθήματα παιδαγωγικά, ειδικής αγωγής και ψυχολογίας, ενώ στο ΕΚΠΑ υπάρχουν δύο διακριτές κατηγορίες με αντίστοιχα μαθήματα (Επιστημών της Αγωγής και Ειδικής Αγωγής και Ψυχολογίας).

Αλλά και σε άλλες κατηγορίες παρατηρούνται διαφορές ανάμεσα στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ και στα άλλα αντίστοιχα τμήματα των ΑΕΙ. Για παράδειγμα, στην κατηγορία των θετικών επιστημών, στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ εντάσσονται μαθήματα μαθηματικών, φυσικής και νέων τεχνολογιών, ενώ σε άλλα τμήματα (π.χ. ΕΚΠΑ, Θεσσαλίας) παρατηρούνται διακριτές κατηγορίες για τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Τέλος, το ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ έχει ξεχωριστή κατηγορία για τη διδακτική και την πρακτική άσκηση, σε συμφωνία με άλλα τμήματα (π.χ. Θεσσαλίας), ενώ σε άλλα τμήματα εντάσσεται η διδακτική και η πρακτική άσκηση στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο (π.χ. Αιγαίου) ή δεν παρατηρείται σχετική αναφορά (π.χ. ΕΚΠΑ, Δημοκρίτειο).

Επιπλέον, στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ έχουν ενταχθεί **γενικά ή/και ειδικά γνωστικά αντικείμενα που αναφέρονται σε εργαστηριακά μαθήματα** (π.χ. Μεθοδολογία έρευνας,

Εισαγωγή στην ανάλυση δεδομένων, Ανάπτυξη ψηφιακού υλικού και διδακτικών σεναρίων με ΤΠΕ, Διαπολιτισμικότητα, Αειφορία, Εκπαιδευτική Ρομποτική), προκειμένου να καλυφθούν σύγχρονες και ποικίλες εκπαιδευτικές ανάγκες. Ανάλογα μαθήματα παρατηρούνται και σε άλλα ΠΠΣ αντίστοιχων τμημάτων (π.χ. ΕΚΠΑ, Κρήτης).

Ας σημειωθεί ότι στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ έχει δοθεί έμφαση στην **πρακτική άσκηση**, η οποία πραγματοποιείται σε 3 φάσεις από το 2ο έως το 4ο έτος σπουδών, όπως και σε ελάχιστα άλλα τμήματα (π.χ. ΕΚΠΑ, Πάτρας). Αντίθετα, στα άλλα τμήματα προβλέπεται πρακτική άσκηση σε δύο εξάμηνα (π.χ. Δημοκρίτειο) ή σε δύο επάλληλα επίπεδα (π.χ. Κρήτης, Ιωαννίνων) ή σε 4 εξάμηνα σπουδών (π.χ. Θεσσαλίας). Επιπλέον, στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ υπάρχει σαφής διάκριση της πρακτικής άσκησης σε Υποχρεωτικά μαθήματα Πρακτικής Άσκησης και σε Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα Πρακτικής Άσκησης, όπως και σε άλλα τμήματα (π.χ. ΑΠΘ). Τέλος, στο ΠΠΣ του ΠΤΔΕ - ΠΔΜ έχει ενταχθεί και διευρυμένη πρακτική άσκηση, προκειμένου να εφοδιαστούν οι μελλοντικοί δάσκαλοι με προσόντα και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να συνεργαστούν με επιστήμονες, επαγγέλματα και εργαλεία άλλων ειδικοτήτων.

3. ΦΟΙΤΗΤΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΟΥΝ ΟΤΙ ΤΑ ΠΠΣ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ, ΩΣΤΕ ΑΥΤΟΙ ΝΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΟΝΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΕΝΕΡΓΟ ΡΟΛΟ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΑΘΗΣΗΣ. ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΖΟΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ.

Η φοιτητοκεντρική μάθηση και διδασκαλία διαδραματίζει καίριο ρόλο στην ενίσχυση των κινήτρων των φοιτητών/τριών, στην ενεργητική συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και στην αυτοαξιολόγησή τους, ως προϋπόθεση για την εξέλιξή τους σε ατομικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, κρίνεται επιβεβλημένη η συνεχής παρακολούθηση της εφαρμογής των προγραμμάτων σπουδών και της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους. Αναλυτικότερα, μέσω της φοιτητοκεντρικής μάθησης και διδασκαλίας προωθείται ο σεβασμός στη διαφορετικότητα του/της φοιτητή/τριας και καλύπτονται οι ποικίλες μαθησιακές ανάγκες μέσα από την υιοθέτηση ευέλικτων μαθησιακών κατευθύνσεων.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης προωθεί ένα φοιτητοκεντρικό μοντέλο σπουδών, ώστε να διασφαλιστούν η διαφάνεια και η αξιοκρατία στη φοίτηση των φοιτητών/τριών. Για τον λόγο αυτό έχει προβεί στη δημιουργία και τήρηση ορισμένων θεσμών/κανονισμών, βάσει των οποίων είναι οργανωμένο όλο το πλαίσιο για την ενίσχυση, βοήθεια και ενδυνάμωση του φοιτητικού πληθυσμού κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής του πορείας. Ειδικότερα το Π.Τ.Δ.Ε. προωθεί και αναδεικνύει σύγχρονα παιδαγωγικά μοντέλα μεθοδολογίας, διδασκαλίας και μάθησης, τα οποία βασίζονται στις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών. Έτσι, σε όλα τα μαθήματα χρησιμοποιούνται σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας, οι οποίες προάγουν την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία, με σεβασμό στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους, καταγράφονται δε αναλυτικά στα περιγράμματα των μαθημάτων και δημοσιοποιούνται με τον Οδηγό Σπουδών καθώς και με την αναλυτική περιγραφή των μαθημάτων στη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ). Όλα αυτά αναπροσαρμόζονται, ασφαλώς, ανάλογα με την εξέλιξη των αντίστοιχων επιστημονικών πεδίων.

Συγκεκριμένα, μέσα από τα περιγράμματα των μαθημάτων είναι εμφανής η αξιοποίηση ποικίλων παιδαγωγικών μεθόδων, καθώς και η υιοθέτηση ευέλικτων διδακτικών πρακτικών, κατάλληλων για διαφορετικούς τύπους μάθησης και διαφορετικές προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες των φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες έχουν την ευκαιρία να συνεργαστούν σε προσωπική βάση με τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα, αλλά και τους/τις συμφοιτητές/τριές τους σε ομαδικές εργασίες και άλλες δραστηριότητες. Δίνεται η δυνατότητα καλλιέργειας ενός ακαδημαϊκού περιβάλλοντος όπου αναγνωρίζονται οι προσωπικές δυνάμεις των φοιτητών/τριών ενώ τους προσφέρονται ευκαιρίες να αξιοποιήσουν και να καταδείξουν τις δεξιότητές τους μέσω ποικίλων τεχνικών αξιολόγησης. Ένα τέτοιο πλαίσιο αποτελεί παράδειγμα ισότητας ευκαιριών και ισότητας στην πρόσβαση της μάθησης.

Οι φοιτητές/τριες έχουν πολλαπλές επιλογές για τη λήψη της γνώσης καθώς και για τον τρόπο κατανόησής της, αλλά και ένα διδακτικό πλαίσιο που ανταποκρίνεται στο επίπεδο ετοιμότητάς τους, τα ενδιαφέροντα και το μαθησιακό τους στυλ, μεγιστοποιώντας τις ευκαιρίες για πρόσκτηση της νέας γνώσης.

Σε πολλά από τα μαθήματα δημιουργείται ένα πολυμεσικό και πολυτροπικό περιβάλλον μάθησης μέσα από τη χρήση των τεχνολογιών, όπου εφαρμόζονται ενεργητικές και συμμετοχικές διδακτικές τεχνικές με στόχο την εξάσκηση των φοιτητών/τριών σε αυτοκατευθυνόμενη/αυτορρυθμιζόμενη μάθηση. Οι διαλέξεις υποστηρίζονται από οπτικό υλικό (διαφάνειες) το οποίο είναι εύκολα προσβάσιμο μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης (e-class). Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class, που αποτελεί ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν όλες τις λειτουργίες που υποστηρίζουν τα ηλεκτρονικά μαθήματα. Επιπλέον, μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε μαθήματα που απαιτούν εγγραφή, καθώς επίσης και σε κλειστά μαθήματα, στα οποία η εγγραφή γίνεται από τον διδάσκοντα ή τη διδάσκουσα του μαθήματος.

Επιπλέον οι φοιτητές/τριες ενεργοποιούνται και ασκούνται ώστε να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητές τους και να δράσουν ως κριτικά σκεπτόμενα άτομα. Συγκεκριμένα, σε κάποια μαθήματα οι φοιτητές/τριες κατασκευάζουν διδακτικό υλικό ή υπόκεινται σε διαδικασία

διαρκούς αξιολόγησης, μέσω της παρουσίασης και ανατροφοδότησης της προόδου και βελτίωσης της τελικής τους εργασίας. Σε κάποια μαθήματα η εκπόνηση εργασίας ή και εργασιών είναι προαιρετική, με στόχο την βελτίωση του βαθμού, εφόσον ο/η φοιτητής/τρια κριθεί επαρκής ως προς τις γνώσεις του κατά την εξέταση του μαθήματος.

Οι διδάσκοντες/ουσες γνωστοποιούν από την αρχή του εξαμήνου τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογήσουν τους/τις φοιτητές/τριες στο κάθε μάθημα με βασικό μέλημά τους οι μέθοδοι εξέτασης να ενισχύουν την κριτική σκέψη, τον προσωπικό προβληματισμό, τη διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες εξετάζονται σε κοινά θέματα και οι διδάσκοντες/ουσες στα θέματα των εξετάσεων σημειώνουν με πόσες μονάδες βαθμολογείται το κάθε ερώτημα, ώστε οι φοιτητές/τριες να μπορούν να εκτιμήσουν τον αναμενόμενο βαθμό τους και να τον συγκρίνουν με τον βαθμό που παίρνουν τελικά.

Στην πλειονότητα των μαθημάτων εφαρμόζονται πολλοί τρόποι αξιολόγησης, οι οποίοι διαφοροποιούνται τόσο στο είδος όσο και στον χρόνο της αξιολόγησης. Ως προς το είδος, οι τρόποι αξιολόγησης περιλαμβάνουν: 1. Εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου, που περιλαμβάνει την περιγραφή πρακτικών εφαρμογών, όπως σχέδια μαθήματος, επίλυση προβλημάτων. 2. Εξέταση προφορική στο τέλος του εξαμήνου. 3. Πρόοδος. 4. Κατ' οίκον εργασία. 5. Προφορική παρουσίαση εργασίας. 6. Χρήση πολλαπλής βιβλιογραφίας. 7. Εργαστήριο ή πρακτικές ασκήσεις. Σε αυτή την περίπτωση οι φοιτητές αξιολογούνται βάσει του ατομικού φακέλου που τηρούν (portfolio), στον οποίο περιλαμβάνονται σημειώσεις και παρατηρήσεις σχετικά με την εξέλιξη των εργασιών τους. 8. Παρακολούθηση φοιτητών/τριών κατά την εκτέλεση εργαστηριακών ή πρακτικών ασκήσεων. 9. Λήψη από τους φοιτητές συστηματικών σχολίων στο μέσο του εξαμήνου. 10. Φροντιστηριακές ασκήσεις. 11. Γραπτές εξετάσεις και μικρές ατομικές/ομαδικές εργασίες, που γίνονται στη διάρκεια του εξαμήνου. 12. Ομαδική Ερευνητική Εργασία (προαιρετική), που λειτουργεί ενισχυτικά στον βαθμό. 13. Επιπλέον αξιολογείται και η συνέπεια και η υπευθυνότητα των φοιτητών στη συνεργασία τους με όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα στη μαθησιακή διαδικασία.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών στις τρεις φάσεις της Δι.Με.Π.Α. (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης), στις οποίες η συμμετοχή τους είναι υποχρεωτική, λαμβάνονται υπόψη ποικίλες παράμετροι, όπως: παρακολούθηση των διαλέξεων, συνεπής παρουσία στα σχολεία, συμπλήρωση φύλλων παρατήρησης, ενεργοποίηση στις ομάδες εργασίας, συνεργασία με τις/τους μέντορες, παρουσίαση

διδασκαλιών επί χάρτου και «διά ζώσης», σύνταξη υπομνήματος, αυτοαξιολόγηση (ως προς την επάρκεια γνώσης του αντικειμένου, τον βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων, την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, την ποιότητα επικοινωνίας – αλληλεπίδρασης με τους μαθητές, την παιδαγωγική αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων συμπεριφοράς, τον έλεγχο του χρόνου κ.λπ.).

Συνεπώς, υπάρχουν ποικίλοι και διαφορετικοί τρόποι αξιολόγησης –από τις γραπτές ή προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου μέχρι τη συνεχή εβδομαδιαία αξιολόγηση– τρόποι οι οποίοι εναλλάσσονται ανάλογα με τη φύση του μαθήματος και τον αριθμό των φοιτητών/τριών. Ο μεγάλος αριθμός φοιτητών/τριών τόσο στα υποχρεωτικά όσο και στα μαθήματα εμβάθυνσης δημιουργεί δυσκολίες εφαρμογής περισσότερο σύνθετων τρόπων αξιολόγησης τους, οι οποίοι θα απαιτούσαν συχνότερη παρακολούθηση και ανατροφοδότηση. Ωστόσο, οι διδάσκοντες/ουσες αφιερώνουν σημαντικό χρόνο στην παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανατροφοδότηση των φοιτητών/τριών καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου. Στα υποχρεωτικά μαθήματα με τα μεγάλα ακροατήρια ορισμένες φορές ανατίθενται ομαδικές εργασίες ή εξετάσεις με μορφή «προόδου», με όφελος τόσο στο επίπεδο δημιουργίας κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ των φοιτητών/τριών όσο και στο επίπεδο της μείωσης του χρόνου για ανατροφοδότηση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος, η Κοσμητεία, ύστερα από αίτηση του φοιτητή στη γραμματεία του Τμήματος, ορίζει τριμελή επιτροπή επανεξέτασης, στην οποία δεν συμμετέχει ο εξεταστής. Επιπλέον, για τους/τις φοιτητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρία, προβλέπεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ειδική εξέταση, προφορική ή άλλου τύπου, ανάλογα με την ανάγκη του/της κάθε φοιτητή/τριας. Επίσης, προβλέπεται η διαδικασία οι φοιτητές/τριες να ζητήσουν να δουν το γραπτό τους και να μάθουν τον τρόπο που βαθμολογήθηκαν στο πλαίσιο της διαφάνειας και της αξιοκρατίας της αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες έχουν το δικαίωμα –εφόσον θεωρήσουν ότι έχουν αδικηθεί σε κάποιο μάθημα- να απευθυνθούν στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και να δρομολογηθεί εναλλακτικός τρόπος αξιολόγησής τους (με τριμελή επιτροπή). Για κάθε αίτημά τους οι φοιτητές/τριες μπορούν να απευθυνθούν στην αρμόδια Επιτροπή του Τμήματος ή/και να καταθέσουν εγγράφως τα

αιτήματά τους προς συζήτηση στη Συνέλευση του Τμήματος. Η διαδικασία για τις φοιτητικές ενστάσεις αναφέρεται ρητά στον Κανονισμό Σπουδών, όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.

Για την διαχείριση των παραπόνων των φοιτητών/τριών, η σύγκλητος του Π.Δ.Μ. όρισε συνήγορο του φοιτητή (<https://www.uowm.gr/dioikisi/domes/synigoros-toy-foititi-toy-pdm/>), ο οποίος έχει σκοπό τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών/τριών και καθηγητών/τριών ή διοικητικών υπηρεσιών του ιδρύματος, την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας, την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του ιδρύματος. Ο συνήγορος του φοιτητή δεν έχει αρμοδιότητα σε θέματα εξετάσεων και βαθμολογίας των φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες από την έναρξη των Σπουδών τους έχουν χωριστεί σε μικρές ομάδες τις οποίες παρακολουθεί ένα μέλος ΔΕΠ ως Σύμβουλος τους. Οι αρμοδιότητες του σχετίζονται με την επίλυση προβλημάτων φοίτησης τους. Σε αυτό το πλαίσιο οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις δυσκολίες, τα αιτήματα, καθώς και τα παράπονά τους, κάνοντας χρήση του ειδικού εντύπου υποβολής αιτήματος, το οποίο επισυνάπτεται μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση synigorosfoititi@uowm.gr ή δίνεται αυτοπροσώπως ή αποστέλλεται ταχυδρομικώς.

Επιπρόσθετα, σημαντικός και υποστηρικτικός είναι και ο ρόλος του Φοιτητικού Συλλόγου, που, εκτός από ομάδα πίεσης στην ανάδειξη αιτημάτων, συμβάλλει στην επίλυση θεμάτων που προκύπτουν στο φοιτητικό περιβάλλον και παράλληλα συμβάλλει στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, των φορέων και των φοιτητών/τριών, με την ενεργό συμμετοχή στις Συνελεύσεις, αλλά και με τις κατ' ιδίαν συνεργασίες με καθηγητές, πανεπιστημιακούς φορείς και συλλογικότητες. Επίσης σε κάθε Γενική Συνέλευση του τμήματος συμμετέχει εκλεγμένος/η εκπρόσωπος των φοιτητών/τριών, ο/η οποίος/α διατυπώνει τα ζητήματα που τους απασχολούν.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) έχει την ευθύνη για την υλοποίηση εξαμηνιαίας αξιολόγησης της διδασκαλίας των αντικειμένων του ΠΠΣ από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές και παρέχει τα εργαλεία για τη ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας ώστε όλοι/ες οι διδάσκοντες/ουσες να έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα της αξιολόγησης των

μαθημάτων τους με στόχο να βελτιώνουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας τους. Σημαντικός είναι ο ρόλος της ΜΟΔΙΠ στην ανάδειξη και προβολή ζητημάτων των φοιτητών/τριών, με τη δυνατότητα που δίνεται στους/στις φοιτητές/τριες να εκφράσουν την άποψή τους για την εκπαίδευση που παρέχεται, καθώς στο τέλος κάθε εξαμήνου μπορούν να αξιολογήσουν το κάθε μάθημα, τις μεθόδους, την υλικοτεχνική υποδομή και τους/τις διδάσκοντες/ουσες, αλλά και να προτείνουν τροποποιήσεις, νέες ιδέες και προτάσεις, συμβάλλοντας και οι ίδιοι/ες στην αναβάθμιση των σπουδών τους και στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο Τμήμα.

4.ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ,ΣΤΑΔΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ,ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΤΑ ΔΕΙΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ / ΕΝΑΡΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΣΤΑΔΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ, ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ).

Οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες εγγράφονται ηλεκτρονικά στη Γραμματεία του Τμήματος και αρχίζουν να προσαρμόζονται στο πανεπιστημιακό περιβάλλον και να συμμετέχουν ενεργά στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Το Τμήμα, έχοντας επίγνωση των δυσκολιών που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας/μία φοιτητής/τρια στην αρχή των σπουδών του κατά τη νέα μετάβαση, εφαρμόζει μια σειρά μέτρων για την υποβοήθηση, ενδυνάμωση και στήριξή τους:

1. Άμεση πληροφόρηση από το διοικητικό προσωπικό του Τμήματος και εγγραφή του στο μητρώο φοιτητών,
2. Άμεση μέριμνα για δωρεάν σίτιση και υποστήριξη στην εύρεση κατοικίας, καθώς και παροχή συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης,
3. Ενεργοποίηση του Συλλόγου Φοιτητών και υποστήριξη των πρωτοετών, καθώς και ενημέρωσή τους για ομάδες και συλλόγους αθλητικών, πολιτιστικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.
4. Εκδήλωση Υποδοχής των πρωτοετών παρουσία του Προέδρου και όλου του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος, των διοικητικών υπαλλήλων και του Προέδρου του Συλλόγου Φοιτητών. Στην εκδήλωση αυτή, εκτός του εθιμοτυπικού καλωσορίσματος, πραγματοποιείται η επίσημη ενημέρωση και παρουσίαση του κανονισμού των σπουδών από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Επιπρόσθετα, γίνεται ενημέρωση για τα προγράμματα σπουδών, τα προγράμματα Erasmus, τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τις διάφορες δομές του Πανεπιστημίου, τη χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και των λοιπών ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη διασύνδεση των σπουδών τους με την αγορά εργασίας.
5. Ενημέρωση/πληροφόρηση για τον τόπο υποδοχής (γνωριμία με το ιστορικό, πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο της Φλώρινας).

Παράλληλα, το Π.Τ.Δ.Ε. συνεργάζεται με τη Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ) <https://myfeo.uowm.gr/> και συγκεκριμένα με τη Δομή Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΔΟ.ΨΥ.Σ.Υ.), η οποία ανήκει στη ΜΥΦΕΟ, και η οποία στελεχώνεται από ψυχολόγους. Αποστολή της ΜΥΦΕΟ είναι η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών/τριών/τριών με διαφορετικές ικανότητες, απαιτήσεις, και ανάγκες μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής, Υπηρεσιών Πρόσβασης, Συμβουλευτικών Υπηρεσιών και Στόχος της ΜΥΦΕΟ είναι η ισότιμη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η αύξηση του ποσοστού έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών των φοιτητών/τριών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικά Ομάδες (ΕΚΟ), ειδικότερα των φοιτητών/τριών Α.με.Α, καθώς και εκείνων από ιδιαίτερα χαμηλές εισοδηματικές τάξεις, μέσω της ενίσχυσης σχετικών υποστηρικτικών δομών.

Η απρόσκοπτη και αποτελεσματική φοίτηση αποτελεί μείζονα προτεραιότητα του Τμήματος. Συνοπτικά, η πρόοδος του κάθε φοιτητή και φοιτήτριας καταγράφεται στην ατομική καρτέλα του (στη Γραμματεία), στην οποία φαίνεται η συνολική πορεία του στα μαθήματα και στις εξετάσεις του κάθε μαθήματος. Για την περαιτέρω ενίσχυση της προόδου των φοιτητών/τριών έχει προβλεφθεί ο θεσμός του Ακαδημαϊκού Συμβούλου, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της ακαδημαϊκής προόδου των φοιτητών/τριών μέσω της υποστήριξης και παροχής συμβουλών και οδηγιών γύρω από τα ακαδημαϊκά ζητήματα που τους απασχολούν. Επίσης, μεριμνά για τους/τις φοιτητές/τριες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τα ακαδημαϊκά τους καθήκοντα, ώστε να είναι σε θέση να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ δύνανται να αναλάβουν ρόλους συμβουλευτικής καθοδήγησης προς τους/τις φοιτητές/τριες για ζητήματα που άπτονται της συμμετοχής τους σε πρακτικές και εργαστηριακές ασκήσεις. Μέλη ΔΕΠ αναλαμβάνουν να καθοδηγήσουν και να υποστηρίξουν τους/τις φοιτητές/τριες που στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν μαθήματα σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Στα καθήκοντα των μελών ΔΕΠ περιλαμβάνεται και η καθοδήγηση των φοιτητών για την εκπόνηση πτυχιακών —και όχι μόνο— εργασιών.

Πιο αναλυτικά, το ΠΤΔΕ εφαρμόζει συγκεκριμένους κανόνες για όλες τις φάσεις του εκπαιδευτικού κύκλου των φοιτητών/τριών, οι οποίοι έχουν δημοσιοποιηθεί στον Εσωτερικό Κανονισμό που έχει συντάξει. Στον Εσωτερικό Κανονισμό, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, υπάρχουν αναλυτικές αναφορές σε όλα τα θέματα και στάδια των σπουδών των φοιτητών/τριών και φοιτητριών (διαδικασία εγγραφής των εισαγόμενων στο ΠΤΔΕ προπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, χρονική διάρθρωση των σπουδών, δομή του Προγράμματος προπτυχιακών σπουδών (ΠΠΣ) του ΠΤΔΕ, δήλωση και παρακολούθηση μαθημάτων, προγραμματισμός σπουδών, τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και φοιτητριών, απαιτήσεις για τη λήψη του πτυχίου, διαδικασία εκπόνησης Πτυχιακής εργασίας, αξιολόγηση τόσο των διδασκόμενων μαθημάτων όσο και των διδασκόντων, διεξαγωγή των εξετάσεων), αλλά και αυτοαξιολόγησης της δικής τους επίδοσης.

Κάθε χρόνο κατά την έναρξη των σπουδών, διοργανώνεται υποδοχή πρωτοετών, όπου, μεταξύ άλλων, εξηγείται διεξοδικά το πρόγραμμα σπουδών, το πρόγραμμα Erasmus, οι ποικίλες δομές του Πανεπιστημίου, η χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών για διεκπεραίωση των υποχρεώσεών τους, οι προοπτικές εργασίας μετά την αποφοίτηση κ.ά. και φοιτητές παλαιότερων ετών "ξεναγούν" μικρές ομάδες πρωτοετών στους διάφορους χώρους του Τμήματος και της σχολής.

Ειδικότερα, όλα τα μέλη ΔΕΠ έχουν διαθέσιμες ώρες γραφείου για να δίνουν οδηγίες στους φοιτητές και φοιτήτριες σχετικά με τις εργασίες τους καθώς και ανατροφοδότηση τόσο για τις εργασίες που υλοποιούν ή γενικότερα την πρόοδό τους.

Οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν προσχέδια των εργασιών τους, ώστε να λάβουν οδηγίες, σχολιασμό και ανατροφοδότηση πριν από την τελική ημερομηνία παράδοσής τους. Επιπλέον, σε αρκετά μαθήματα που αξιολογούνται με γραπτές εξετάσεις, γίνεται εξέταση προόδου στο μέσον του εξαμήνου.

Σε περιπτώσεις φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρία εφαρμόζονται εξατομικευμένες οδηγίες που προτείνονται στους/στις διδάσκοντες/ουσες.

Στις φοιτήτριες και τους φοιτητές που εισάγονται στο Τμήμα μετά από Κατατακτήριες Εξετάσεις ή μετεγγραφή, δίνεται η δυνατότητα να αναγνωρίσουν μέχρι 6 υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία έχουν διδαχθεί και εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσής τους. Για

την διαδικασία αναγνώρισης οι φοιτήτριες και οι φοιτητές πρέπει να καταθέσουν αίτηση και φάκελο αναγνώρισης του αριθμού μαθημάτων τα οποία έχουν ήδη διδαχθεί και εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσης. Η αναγνώριση των μαθημάτων και η απαλλαγή από την εξέταση των αντίστοιχων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του Τμήματος γίνεται από τον αρμόδιο διδάσκοντα και η ένταξη των φοιτητριών και των φοιτητών/τριών σε εξάμηνο διαφορετικό του πρώτου πραγματοποιείται, κατά περίπτωση, με απόφαση της Συνέλευσης μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών.

Βάσει των ισχυουσών διατάξεων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων άλλων Τμημάτων μέσω των μαθημάτων «ελεύθερης επιλογής».

Επιπλέον, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης αναλαμβάνει την υποστήριξη των φοιτητών/τριών ως προς τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω του θεσμού του Σύμβουλου Καθηγητή, βάσει του οποίου οι διδάσκοντες/ουσες αναλαμβάνουν συμβουλευτικό ρόλο σε ζητήματα που απασχολούν τους/τις πρωτοετείς φοιτητές/τριες σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών, τη συνέχιση των σπουδών και την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η παρακολούθηση της προόδου των σπουδών των φοιτητών/τριών συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκειά τους από το Σύμβουλο Καθηγητή τους.

Το Τμήμα ενθαρρύνει την κινητικότητα, καθώς παροτρύνει τους φοιτητές και τα μέλη του να μεταβούν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά δεν μπορεί να τα υποστηρίξει περαιτέρω οικονομικά παρά μόνο μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος Erasmus. Εξάλλου έχει πλήρη αντιστοιχία διδακτικών μονάδων με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ακολουθώντας τη συμφωνία της Μπολόνια. Τα τελευταία χρόνια η εκδήλωση ενδιαφέροντος από τους φοιτητές του τμήματος είναι αυξανόμενη.

Η ιδέα της κινητικότητας και της ευρωπαϊκής διάστασης προωθείται μέσα από την ενημέρωση των φοιτητών/τριών και του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος από το Γραφείο Διεθνών Σχέσεων. Η ενημέρωση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και κυρίως μέσω της ιστοσελίδας του Κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Παράλληλα, το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων πραγματοποιεί ετήσια συνάντηση με σκοπό την προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης στην ανώτατη εκπαίδευση, την ιδέα της κινητικότητας σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, και την παροχή

πληροφοριών στους/στις φοιτητές/τριες για τους όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής. Από το συγκεκριμένο γραφείο ανακοινώνεται η προκήρυξη θέσεων κινητικότητας φοιτητών/τριών του Τμήματος για σπουδές και πρακτική άσκηση.

Επιπλέον, ο υπεύθυνος ERASMUS του Τμήματος: α) διοργανώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα ενημερωτικές συναντήσεις με φοιτητές/ριες που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στα προγράμματα κινητικότητας, β) αναλαμβάνει την προώθηση του ενημερωτικού υλικού που αποστέλλεται από το γραφείο διεθνών σχέσεων του ΠΔΜ προς τους/τις διδάσκοντες/ουσες του Τμήματος μέσω email, γ) είναι υπεύθυνος για την ανάρτηση του ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του τμήματος.

Η αποφοίτηση σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της περιόδου των σπουδών. Η συνολική φοίτηση ορίζεται σε 8 εξάμηνα με συνολικό φόρτο εργασίας 240 ECTS για τη λήψη πτυχίου. Ανάμεσα στις προϋποθέσεις ολοκλήρωσης των σπουδών είναι: α) η επιτυχής εκπόνηση πτυχιακής εργασίας (προαιρετική) και β) η συμμετοχή στις τρεις φάσεις της πρακτικής άσκησης (υποχρεωτική). Συγκεκριμένα σχετικά με τα σημεία α) και β) ισχύουν τα ακόλουθα: α) Η διαφάνεια ως προς την ανάθεση της πτυχιακής εργασίας επιδιώκεται μέσα από τα κριτήρια επιλογής φοιτητών/τριών με βάση την εκδήλωση ενδιαφέροντος σε κάθε μέλος ΔΕΠ, τις διαδικασίες της Γενικής Συνέλευσης, ενώ η εξέταση και η αξιολόγηση της εργασίας επιδιώκεται μέσω της ύπαρξης δύο βαθμολογητών και της δημοσιοποίησης της πτυχιακής εργασίας. Ειδικότερα, η πτυχιακή εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μελών ΔΕΠ) του Τμήματος. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6ο εξάμηνο από τον/την επόπτη/τρια στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, που αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή. Η συνεχής επικοινωνία και επαφή του/της φοιτητή/τριας με τον/την επόπτη/τρια διασφαλίζει τον συνεχή έλεγχο της προόδου. Γίνεται προσπάθεια αποφυγής της αντιγραφής-λογοκλοπής με την χορήγηση πρωτότυπων θεμάτων που απαιτούν ειδική και πρωτότυπη μελέτη – έρευνα και θεωρητική τεκμηρίωση και με τον συνεχή έλεγχο προόδου της εργασίας. Γίνεται και χρήση λογισμικού λογοκλοπής (turnitin).

Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται από τον/την επόπτη/τρια και τον/τη δεύτερο/η βαθμολογητή/τρια και στη συνέχεια υπολογίζεται ο μέσος όρος της βαθμολογίας, ο οποίος στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Σχετικά με τη δομή και τις απαιτήσεις της πτυχιακής εργασίας, ο/η φοιτητής/τρια πρέπει να συμβουλευτεί τον

Σύντομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Ο οδηγός αναφέρεται στην ακαδημαϊκή δεοντολογία που ισχύει για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας (πτυχιακής ή μεταπτυχιακής) και αφορά τη δομή της, το περιεχόμενο, τη γλώσσα, τις βιβλιογραφικές αναφορές κλπ. Προς αυτήν την κατεύθυνση στο Π.Τ.Δ.Ε. δίνεται και η δυνατότητα στους φοιτητές και στις φοιτήτριες να παρακολουθήσουν το μάθημα ΥΕ Επιστημονική Τεχνογραφία.

β) Για την ανάπτυξη παιδαγωγικών και διδακτικών δεξιοτήτων δεν επαρκεί η θεωρητική παιδαγωγική γνώση και κατάρτιση. Αναγκαία είναι και η προσωπική άσκηση στην πράξη και η εμπειρία από αυτήν. Για αυτόν το λόγο, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας σύμφωνα με το άρθρο 2 του Προεδρικού Διατάγματος ίδρυσής του (Π.Δ. 544/10.10.1989) και στα πλαίσια του άρθρου 1 «για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Ν. 1268/82, άρθρο 1, παράγραφος 2) έχει ως αποστολή ανάμεσα στα άλλα: «να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη». Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στον/στην φοιτητή/τρια κυρίως με την πρακτική άσκηση στο σχολείο είτε με τη μορφή παρατήρησης, ως παρατήρηση διδασκαλίας άλλου είτε ως προσωπική διδασκαλία. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους/ες ανεξαιρέτως τους φοιτητές/τριες.

Το ζητούμενο κατά την πρακτική άσκηση του/της φοιτητή/τριας στη διάρκεια των σπουδών, όπως και αργότερα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, είναι το πώς θα εξασφαλιστεί μία όσο το δυνατόν πιο γόνιμη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την πράξη, πώς θα γίνει δηλαδή δυνατή η αξιοποίηση των γνώσεων τις οποίες αποκτά από τα θεωρητικά μαθήματα για την ανάπτυξη και καλλιέργεια πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών για την πρακτική άσκηση είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Ήδη από το 3^ο εξάμηνο έρχονται σε επαφή ως παρατηρητές της σχολικής πραγματικότητας και «στέκονται κριτικά» σε διδακτικές πρακτικές που ακολουθούν οι έμπειροι/ες εκπαιδευτικοί των συνεργαζόμενων σχολείων. Προσπαθούν να κατανοήσουν τη θεωρητική τεκμηρίωση των παιδαγωγικών και διδακτικών επιλογών των εκπαιδευτικών. Το ενδιαφέρον τους για αυτή τη σύνδεση ενδυναμώνεται στις επόμενες φάσεις της πρακτικής

άσκησης, όπου οι φοιτητές/τριες προσπαθούν να συνδέσουν τα νεότερα θεωρητικά δεδομένα με νέες πρακτικές στην σχολική τάξη όπου διδάσκουν οι ίδιοι/ες. Η διδασκαλία κατά την πρακτική άσκηση καθίσταται έτσι μία πρόκληση. Η «Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση» λοιπόν είναι η δέσμη μαθημάτων που εξασφαλίζει τη συνεχή επικοινωνία του Πανεπιστημίου με το σχολείο, τον τόπο παραγωγής της επιστημονικής γνώσης (της παιδαγωγικής και των άλλων επιστημών) με τον τόπο της αγωγής και της διδασκαλίας, τις σπουδές με το επάγγελμα.

Για την αποτελεσματική διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης (ΔΙ.ΜΕ.ΠΑ) σημαντική θέση έχουν οι «μέντορες» των φοιτητών/τριών, οι οποίοι/ες υποστηρίζουν τους/τις υποψήφιους/ες συναδέλφους τους κατά την προετοιμασία τους για το εκπαιδευτικό έργο. Από την παρουσία των μεντόρων σε όλες τις φάσεις της ΔΙ.ΜΕ.Π.Α. και από τους απαιτητικούς ρόλους που αναλαμβάνουν – *οργάνωση των επισκέψεων των φοιτητών/τριών στα σχολεία, επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των φοιτητών/τριών, αξιολόγηση των διδακτικών ασκήσεων, «εταιρική» υποστήριξη των δασκάλων που ανοίγουν τις τάξεις τους στους φοιτητές και εν γένει στήριξη όλων των δράσεων που αναπτύσσονται για τη σύζευξη θεωρίας και πράξης* – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η διαμόρφωση δύο απαραίτητων για την άσκηση των φοιτητών/τριών συνθηκών:

- ο η *αρμονική συνεργασία* ανάμεσα στα σχολεία και στο Τμήμα ως ίδρυμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και
- ο η *ανάπτυξη θεωρητικής υποδομής* για τη θεμελίωση και την επιτυχή οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης.

Το πτυχίο πιστοποιεί την επιτυχή περάτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό με ακρίβεια πρώτου δεκαδικού ψηφίου. Ο βαθμός αυτός κλιμακώνεται σε: άριστα από 8,5 μέχρι 10, λίαν καλώς από 6,5 έως 8,5, και καλώς από 5 έως 6,5. Με τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων αυτών εκδίδεται ο τίτλος του πτυχίου, ο οποίος παραμένει στον φάκελο των φοιτητών/τριών μέχρι την ορκωμοσία τους. Η ορκωμοσία είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του πτυχίου. Πριν από την ορκωμοσία, μπορεί να δίδεται στους/τις αποφοίτους σχετική βεβαίωση για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Η ορκωμοσία γίνεται σε τελετή, με απαραίτητη την παρουσία των αποφοίτων, στο τέλος των εξεταστικών περιόδων Φεβρουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου.

Στο Πιστοποιητικό τελικής αναλυτικής βαθμολογίας, αναγράφεται ο βαθμός του πτυχίου και η αναλυτική βαθμολογία όλων των μαθημάτων στα οποία έχει επιτύχει ο/η πτυχιούχος, με τα ECTS του κάθε μαθήματος. Συμπεριλαμβάνονται και τα επιπλέον των απαιτούμενων για τη λήψη του πτυχίου μαθήματα επιλογής στα οποία ενδεχομένως έχει επιτύχει. Επίσης, στο Πιστοποιητικό τελικής αναλυτικής βαθμολογίας αναγράφονται και όλες οι λοιπές προβλεπόμενες από το πρόγραμμα σπουδών εκπαιδευτικές δραστηριότητες με την επίδοση του/της πτυχιούχου σε αυτές. Με το πτυχίο τους, οι φοιτητές/τριες λαμβάνουν και το Παράρτημα διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική. Αυτό περιέχει βεβαίωση με τα προσωπικά στοιχεία του/της φοιτητή/τριας, το πτυχίο, το πιστοποιητικό τελικής αναλυτικής βαθμολογίας (που αναφέρθηκε αμέσως παραπάνω), καθώς και πληροφορίες για το Τμήμα. Επίσης είναι δυνατό να χορηγηθεί βεβαίωση εμβάθυνσης στο γνωστικό αντικείμενο ενός/μιας καθηγητή/τριας μόνο σε εκείνους τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν κάνει πτυχιακή εργασία με επόπτη τον συγκεκριμένο καθηγητή ή καθηγήτρια και έχουν περάσει ένα τουλάχιστον μάθημα επιλογής του/της.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με το Άρθρο 7 - Πτυχίο/Δίπλωμα του Εσωτερικού Κανονισμού του Π.Δ.Μ., οι φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους και τους απονέμεται τίτλος σπουδών, όταν έχουν ολοκληρώσει τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό εξαμήνων για λήψη πτυχίου ή διπλώματος, έχουν εξεταστεί επιτυχώς στα μαθήματα που προβλέπονται από το πρόγραμμα σπουδών με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτό και έχουν συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό πιστωτικών μονάδων.

Πέρα από την πρακτική άσκηση του Τμήματος, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν με αμοιβή (στο πλαίσιο χρηματοδότησης Προγράμματος ΕΣΠΑ) σε πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διευρυμένου χαρακτήρα, το οποίο συμπληρώνει και διευρύνει το υπάρχον πρόγραμμα ΔΙΜΕΠΑ. Το πρόγραμμα της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης, στο οποίο συμμετέχει το Τμήμα και έχει ορίσει επιστημονικά υπεύθυνα καθηγήτρια, είναι πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχει ολόκληρο το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Σε ό,τι αφορά το Τμήμα, το πρόγραμμα στοχεύει στη σύνδεση της θεωρίας με μορφές μη τυπικής εκπαίδευσης σε επιστημονικούς, κοινωνικούς ή επιχειρησιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε σύγχρονες μορφές οργανωμένης ή άτυπης μάθησης (σχολεία, φροντιστήρια, βιβλιοθήκες, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών κλπ) αλλά και σε

άλλους κοινωνικούς φορείς (όπως τα ΓΑΚ ή τα ΚΕΠ), προκειμένου οι φοιτητές να αξιοποιήσουν το πτυχίο τους σε διάφορους χώρους εργασίας με βάση τη στοχοθεσία του συγκεκριμένου προγράμματος.

Συμπληρωματικά, σύμφωνα με τον Ν. 4009/2011 (ΦΕΚ τ.Α' 195/6-9-2011) άρθρο 54 παρ. 2, τα Ιδρύματα μπορούν να παρέχουν ανταποδοτικές υποτροφίες σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές με την υποχρέωση να προσφέρουν εργασία με μερική απασχόληση μέχρι σαράντα ώρες μηνιαίως σε υπηρεσίες του Ιδρύματος (π.χ. εργαστήρια, βιβλιοθήκες κ.α.). Οι δικαιούχοι και η διαδικασία για τη χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές των Τμημάτων του Π.Δ.Μ. καθορίζονται στο κεφάλαιο 27 του εσωτερικού κανονισμού του Ιδρύματος και γίνεται με χρηματοδότηση είτε από τον τακτικό προϋπολογισμό είτε από τον ΕΛΚΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων τους, οι Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας μπορούν να χορηγούν σε φοιτητές/τριες τους βραβεία και υποτροφίες αριστείας, όπως προβλέπεται στο κεφάλαιο 17 του εσωτερικού κανονισμού του Π.Δ.Μ. Πηγές χρηματοδότησης μπορεί να είναι δωρεές, χορηγίες ή κληροδοτήματα και άλλες νόμιμες πηγές. Οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησής τους, όταν αυτοί δεν προβλέπονται από τον χορηγό ή από τον δωρητή, καθορίζονται με αποφάσεις της Συγκλήτου.

5. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΤΑ ΑΞΙΟΦΕΙΛΟΥΝ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

Διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης μελών ΔΕΠ

Το ΠΤΔΕ εφαρμόζει απαρέγκλιτα εκείνες τις διαδικασίες επιλογής και εξέλιξης που εξασφαλίζουν την διαφάνεια και την αξιοκρατία. Η στελέχωση του ΠΤΔΕ με μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού είναι διαδικασία ύψιστης σημασίας, η οποία όμως είναι σύνθετη λόγω της ισχύουσας νομοθεσίας στην Ελλάδα. Κατά την τελευταία δεκαετία η στελέχωση των πανεπιστημιακών τμημάτων με νέα μέλη ΔΕΠ έχει περιοριστεί σημαντικά, ενώ οι εκροές έχουν αυξηθεί. Ως αποτέλεσμα αυτού, τα πανεπιστημιακά τμήματα της χώρας υποστελεχώνονται. Η διαδικασία επιλογής μελών ΔΕΠ στο Τμήμα ακολουθεί τα στάδια που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. Δυστυχώς ο αριθμός των διαθέσιμων θέσεων-πιστώσεων δεν είναι σε συνάρτηση με τα αιτήματα και τις ανάγκες του Τμήματος αλλά εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κατάσταση της χώρας και κατά την τελευταία δεκαετία από υπολογισμούς που αφορούν τις εισροές και τις εκροές στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα της χώρας, με στόχο τον εξορθολογισμό στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι διαθέσιμες θέσεις-πιστώσεις κατανέμονται από το Υπουργείο Παιδείας στα πανεπιστήμια με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που αφορούν το μέγεθος του πανεπιστημίου, τις εκροές των τελευταίων ετών (αποχωρήσεις, συνταξιοδοτήσεις) και τις προοπτικές ανάπτυξης του πανεπιστημίου. Εφόσον οι διαθέσιμες θέσεις – πιστώσεις κατανεμηθούν στα πανεπιστήμια, το κάθε ίδρυμα κατανέμει με τη σειρά του τις θέσεις αυτές στα τμήματά του. Η Γενική Συνέλευση κάθε Τμήματος αποφασίζει για το γνωστικό αντικείμενο της θέσης που θα προκηρυχθεί στη βάση προβληματισμού και συζήτησης που αφορά την ανάπτυξη του τμήματος, τις προοπτικές αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού, την απρόσκοπτη υλοποίηση του Οδηγού Σπουδών, τη βραχυ-μεσοπρόθεσμη εκτίμηση για τις αποχωρήσεις μελών ΔΕΠ από το Τμήμα για διάφορους λόγους (συνταξιοδοτήσεις, αποχωρήσεις, μετακινήσεις, άδειες). Από τη στιγμή που θα αποφασιστεί το γνωστικό αντικείμενο,

αναρτώνται όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες στο ηλεκτρονικό σύστημα ΑΠΕΛΛΑ που αφορά τη διαχείριση των προκηρύξεων και τη στελέχωση των Τμημάτων με μέλη ΔΕΠ. Η λειτουργία του συστήματος εγγυάται την πλήρη διαφάνεια της διαδικασίας αφού αναρτώνται σε ηλεκτρονική μορφή όλες οι απαραίτητες πληροφορίες. Όλες οι υποψηφιότητες για την πλήρωση της θέσης αναρτώνται σε ηλεκτρονική μορφή στο σύστημα και η διαδικασία πλήρωσης της θέσης σε κάθε της στάδιο είναι προσβάσιμη από κάθε ενδιαφερόμενο/η (υποψηφιότητες, εκλεκτορικό σώμα, συνεδριάσεις, εισηγητική επιτροπή). Επίσης, η διαδικασία ακολουθεί την κείμενη ελληνική νομοθεσία, η οποία προβλέπει με ακρίβεια κάθε πτυχή της. Δυστυχώς, ο μέσος όρος ολοκλήρωσης της διαδικασίας πλήρωσης της θέσης υπερβαίνει το ένα έτος (ακαδημαϊκό ή ημερολογιακό).

Από τη στιγμή της πρόσληψης του νέου μέλους ΔΕΠ το Τμήμα οφείλει να ενδιαφέρεται για την επαγγελματική κοινωνικοποίηση, αρχικά, και την επαγγελματική του ανάπτυξη στη συνέχεια προσφέροντάς του τις κατάλληλες συνθήκες και προϋποθέσεις. Στο ΠΤΔΕ Φλώρινας αυτές οι διαδικασίες είναι πολύ σημαντικές, αφού δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη των νέων μελών ΔΕΠ (τόσο διδακτικά όσο και ερευνητικά). Από την άλλη πλευρά, βέβαια, λόγω του ότι ο αριθμός των μελών ΔΕΠ δεν είναι μεγάλος όλα τα νέα μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν από την αρχή στην άσκηση διοικητικού έργου (επιτροπές, συλλογικά όργανα). Αυτό συμβάλλει στην πλήρη κοινωνικοποίησή τους σε σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά, από την άλλη πλευρά, οδηγεί σε αυξημένο φόρτο εργασίας.

Συγκεκριμένα, οι νέες θέσεις μελών ΔΕΠ, ήταν μόνο 3 κατά την τελευταία δεκαετία.

Πρόκειται για τις εξής θέσεις:

1 θέση Επίκουρου καθηγητή με γ.α. "Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής" .

Προκηρύχθηκε στις 22-3-2018 και υπέβαλαν αρχικά 35 υποψήφιοι.

1 θέση Επίκουρου καθηγητή με γ.α. " Σχολική Ψυχολογία" . Προκηρύχθηκε στις 22-3-2018 και υπέβαλαν 14 υποψήφιοι.

1 θέση Επίκουρου καθηγητή με γ.α. "Περιβαλλοντική Εκπαίδευση". Προκηρύχθηκε στις 24-1-2019 και είναι ακόμη ανοιχτή την ώρα συγγραφής αυτής της έκθεσης.

Για τις θέσεις αυτές, η επιλογή των μελών των εκλεκτορικών σωμάτων γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, με κλήρωση και με απόλυτη προτεραιότητα στη συνάφεια του

γνωστικού αντικειμένου των θέσεων που προκηρύσσονται και των γνωστικών αντικειμένων των μελών των εκλεκτορικών σωμάτων.

Φόρτος διδακτικού έργου

Ο υποχρεωτικός φόρτος διδακτικού έργου των μελών ΔΕΠ με βάση την κείμενη νομοθεσία είναι 6 ώρες εβδομαδιαία που συνεπάγεται τη διδασκαλία 2 μαθημάτων τριώρης διάρκειας την εβδομάδα. Ωστόσο, στο ΠΤΔΕ Φλώρινας κανένα μέλος ΔΕΠ δεν περιορίζεται στην τήρηση αποκλειστικά του υποχρεωτικού φόρτου διδακτικού έργου, αφού όλα τα μέλη ΔΕΠ ξεπερνούν αυτόν τον φόρτο διδακτικού έργου. Οι λόγοι για τους οποίους ισχύει αυτή η συνθήκη είναι ότι στα παιδαγωγικά τμήματα διδάσκονται πολλά διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα και είναι σπάνιο να υπάρχουν περισσότερα του ενός μέλη ΔΕΠ με όμοιο γνωστικό αντικείμενο. Συνεπώς, κάθε μέλος ΔΕΠ διδάσκει μαθήματα που συμπίπτουν πλήρως ή άπτονται του γνωστικού του αντικειμένου, χωρίς να είναι εύκολο να δημιουργηθούν ομάδες διδασκόντων με παρεμφερή γνωστικά αντικείμενα. Επίσης, υπάρχουν εργαστηριακά μαθήματα τα οποία απαιτούν διάσπαση πολυμελών ακροατηρίων σε ομάδες για λόγους αποτελεσματικότερης διεξαγωγής του μαθήματος. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η πρακτική άσκηση του ΠΤΔΕ Φλώρινας (η οποία στην τελευταία Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης απέσπασε πολύ θετικά σχόλια) που δημιουργεί μεγάλο φόρτο εργασίας. Τέλος, όλα τα μέλη ΔΕΠ εμπλέκονται στη διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων ανεβάζοντας κατά πολύ τον εβδομαδιαίο φόρτο εργασίας τους, ο οποίος τελικά κυμαίνεται σε από 8 ή και περισσότερες ακόμη ώρες εβδομαδιαίως.

Αξιολόγηση διδασκόντων/ουσών

Το ΠΤΔΕ Φλώρινας κάνει πολύ μεγάλη προσπάθεια για την καθιέρωση κουλτούρας αξιολόγησης κατά την τελευταία δεκαετία. Στο πλαίσιο αυτό και με τη συμβολή της ΜΟΔΙΠ έχουν αναπτυχθεί εργαλεία αξιολόγησης των διδασκόντων/ουσών σε όλα τα προγράμματά του (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό). Τα ερωτηματολόγια αρχικά διανέμονταν στους/στις φοιτητές/τριες σε έντυπη μορφή, ενώ τα τελευταία χρόνια η διαδικασία είναι ηλεκτρονική. Ωστόσο φέτος (Ιανουάριος 2020) η αξιολόγηση έγινε και πάλι σε έντυπα φύλλα. Μέχρι σήμερα δυστυχώς η κουλτούρα αξιολόγησης δεν έχει παγιωθεί, αφού η συμμετοχή των

φοιτητών/τριών δεν είναι ικανοποιητική. Τα αποτελέσματα από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων που γίνεται υπό την αιγίδα της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος ανακοινώνονται στο ενδιαφερόμενο μέλος ΔΕΠ, ενώ πρόσβαση στα συνολικά αποτελέσματα έχουν τα μέλη της Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος και της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας, καθώς και τα μονομελή όργανα λήψης απόφασης του Τμήματος και του Ιδρύματος (πρόεδρος Τμήματος, πρόεδρος ΜΟΔΙΠ, πρύτανης). Η διαδικασία διεξάγεται μεταξύ της 8ης και 10ης εβδομάδας διεξαγωγής των μαθημάτων και δημοσιοποιείται στο Ίδρυμα με συνεχείς καταχωρήσεις και αποστολές ηλεκτρονικών μηνυμάτων στους/τις φοιτητές/τριες. Η δόμηση του ερωτηματολογίου αξιολόγησης των διδασκόντων έγινε με τη συμβολή της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας και την προσαρμογή του στη φυσιογνωμία και το προφίλ του ΠΤΔΕ Φλώρινας. Περιλαμβάνει πολλές παραμέτρους που αφορούν στο διδάσκοντα και το διδακτικό έργο, καθώς και τις υποδομές και τη βιβλιογραφία. Όλες οι ερωτήσεις είναι κλειστές και διαβαθμισμένες εκτός από μία ανοικτή ερώτηση στην οποία οι φοιτητές/τριες καλούνται προαιρετικά να γράψουν σχόλια.

Οι διδάσκοντες/ουσες αποκτούν πρόσβαση στα αποτελέσματα μετά τη σχετική επεξεργασία από το τεχνικό προσωπικό της ΜΟΔΙΠ και καλούνται να λάβουν υπόψη τις αξιολογήσεις των φοιτητών/ριών ανά μάθημά τους, ιδίως εάν υπάρχουν συγκεκριμένες αρνητικές αξιολογήσεις που αφορούν συγκεκριμένες παραμέτρους κατ' εξακολούθηση. Επίσης, αρκετοί/ες διδάσκοντες/ουσες επισυνάπτουν συχνά κατά τις διαδικασίες εξέλιξής τους τις αξιολογήσεις τους, ώστε να βοηθηθεί το εκλεκτορικό σώμα στην έκφραση αντικειμενικότερης αξιολογικής κρίσης για την εξέλιξη του. Συνεχείς αρνητικές κρίσεις για το διδακτικό έργο διδάσκοντος/ουσας μπορούν να επιφέρουν αρνητική αξιολογική κρίση από μέλη εκλεκτορικών σωμάτων που ανήκουν στο Τμήμα ή και από τον/την πρόεδρο του Τμήματος.

Κινητικότητα μελών ΠΤΔΕ

Η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ διέπεται από κανόνες που ορίζονται από το Ίδρυμα σε συνεργασία με τα Τμήματα. Προβλέπεται η συμμετοχή των μελών σε προγράμματα κινητικότητας κάθε χρόνο. Τα προγράμματα κινητικότητας μπορεί να είναι εστιασμένα (π.χ. παροχή διδακτικού έργου, ερευνητικά προγράμματα, προγράμματα διεθνών

συνεργασιών, ERASMUS+) ή να αφορούν ατομικές συνεργασίες μελών ΔΕΠ. Οι σχετικές προσκλήσεις διαχέονται προς όλα τα μέλη ΔΕΠ και, ανάλογα με το ενδιαφέρον που προκύπτει, τα αιτήματα ικανοποιούνται στο σύνολό τους ή μερικώς. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μη γίνεται χρήση κατ' εξακολούθηση από τα ίδια άτομα κάθε χρόνο. Το Τμήμα προσπαθεί να καταστήσει ελκυστικά τα προγράμματα σε συνεργασία με το Ίδρυμα αλλά είτε οι χρηματοδοτήσεις είναι περιορισμένες είτε η γραφειοκρατία είναι αρκετή. Λαμβάνεται μέριμνα να ικανοποιούνται αιτήματα μελών ΔΕΠ νεότερων ή σε εξέλιξη ή στο πλαίσιο ερευνητικών συνεργασιών. Πέρα από τα θεσμοθετημένα προγράμματα κινητικότητας η εξωστρέφεια του Τμήματος μέσω της κινητικότητας των μελών ΔΕΠ επιτυγχάνεται και λόγω της διεθνούς παρουσίας τους (π.χ. διεθνή συνέδρια, διεθνή fora, ερευνητικές συνεργασίες). Σε γενικές γραμμές η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ υπάρχουν προοπτικές να αυξηθεί.

Η χρηματοδότηση ή η οικονομική ενίσχυση των μελών ΔΕΠ που συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας υπόκειται αρχικά στους ισχύοντες περιορισμούς ανάλογα με τον θεσμό που εξυπηρετεί η κινητικότητα. Το Τμήμα χρηματοδοτεί μερικώς την συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια (μερική χρηματοδότηση ενός συνεδρίου στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό ανά μέλος ΔΕΠ ανά δύο χρόνια). Τα τελευταία χρόνια η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ χρηματοδοτείται και μέσω των αυτοχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών τα οποία προβλέπουν σχετικά κονδύλια, για όσα μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν σε αυτά..

Πρακτικές προσέλκυσης

Το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο δεν έχει αναπτύξει τακτικές προσέλκυσης μελών ΔΕΠ σε συστηματική βάση και σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν αυτήν τη διαδικασία που είναι αρκετά γνωστή και εφαρμοσμένη στο εξωτερικό. Ο τρόπος που λειτουργεί το πανεπιστήμιο είναι αρκετά συγκεκριμένος, ενώ δεν υπάρχουν οι δυνατότητες χρήσης τακτικών και κινήτρων για την προσέλκυση ακαδημαϊκών υψηλού επιπέδου. Η γραφειοκρατία είναι υψηλή και τα οικονομικά κίνητρα ανύπαρκτα. Οι άλλου είδους παροχές ως αντισταθμιστικά οφέλη δεν εφαρμόζονται στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ και οι διαδικασίες προκήρυξης και πλήρωσης θέσεων είναι χρονοβόρες. Συνεπώς, στις περισσότερες περιπτώσεις το Τμήμα μπορεί να προσελκύσει επιστήμονες υψηλού επιπέδου λόγω παραμέτρων που σχετίζονται με τις δυνατότητες επαγγελματικής τους ανάπτυξης,

εξέλιξης, καλού και εποικοδομητικού κλίματος, δυνατότητες συνεργασίας, επικοινωνίας και τήρησης κανόνων ήθους. Λόγω του ότι τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει ελάχιστες προκηρύξεις, σε κάθε νέα προκήρυξη υπάρχουν δεκάδες αιτήσεις από αξιόλογους επιστήμονες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η γεωγραφία στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση παίζει οπωσδήποτε ρόλο σε σχέση με την προσέλκυση επιστημόνων και το γεγονός ότι το Ίδρυμα βρίσκεται στην περιφέρεια μπορεί να λειτουργήσει ανασταλτικά στην προσέλκυση νέων επιστημόνων. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια αυτή η συνθήκη φαίνεται να έχει ξεπεραστεί εν μέρει, αφού υπάρχει αρκετό αξιόλογο ανθρώπινο επιστημονικό δυναμικό προς απορρόφηση από τα ιδρύματα.

Θεσμοθέτηση βραβείων διδασκαλίας

Η Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Φλώρινας έχει θεσμοθετήσει βραβείο διδασκαλίας με πρωτοβουλία της κοσμητείας της. Το βραβείο απονέμεται κάθε χρόνο σε ειδική τελετή στο μέλος ΔΕΠ που σύμφωνα με τις αξιολογήσεις έχει πρωτεύσει στη διδασκαλία. Το βραβείο δυννητικά λειτουργεί ως κίνητρο ενώ έτσι το Ίδρυμα προσαρμόζεται στις απαιτήσεις των καιρών απονέμοντας τιμητική διάκριση σε εκδήλωση με ευρεία απήχηση στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στην τοπική κοινωνία ευρύτερα.

Επιπρόσθετα, η πολιτική του Τμήματος εναρμονίζεται πλήρως με τη σχετική απόφαση για τα βραβεία που υπάρχει στο κεφάλαιο 18 στον αναθεωρημένο Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου. Εκεί αναφέρεται ότι με στόχο την ακαδημαϊκή και ερευνητική ανέλιξη του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην οποία συμβάλλει η έρευνα, το μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό (συμπεριλαμβάνονται οι καθηγητές/τριες επί θητεία, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ) και οι φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (των τριών κύκλων σπουδών: 6, 7 και 8) καλούνται να συμμετάσχουν σε διαθεματικές εργασίες, προς δημοσίευση σε διεθνή έγκριτα περιοδικά (blind peer review process), σε συνεργασία και με άλλους/ες ερευνητές/τριες όπου κρίνεται απαραίτητο. Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας για να επιβραβεύσει την Αριστεία εισηγείται μια διαδικασία των βέλτιστων εργασιών και πρακτικών.

Ως γνωστό τα παιδαγωγικά τμήματα είναι πολυσυλλεκτικά ως προς τα γνωστικά αντικείμενα που υπηρετούν και τα πεδία στα οποία διεξάγεται η διδασκαλία και η έρευνα.

Συνεπώς, αναμένεται τα πεδία για την ανάπτυξη των οποίων διατίθενται οι πόροι να είναι αρκετά. Σημαντικό ρόλο προφανώς παίζουν οι ομάδες μελών ΔΕΠ που υπηρετούν συγγενή γνωστικά πεδία αλλά και η ίδρυση εργαστηρίων μέσω των οποίων συγκεκριμένα πεδία μπορούν να αναπτυχθούν.

6. ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

ΤΑ ΔΕΙΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΠΑΡΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ. ΑΦΕΝΟΣ ΜΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΠΑΡΚΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, ΑΦΕΤΕΡΟΥ ΔΕ ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ Σ' ΑΥΤΕΣ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ (Π.Χ. ΑΙΘΟΥΣΕΣ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΔΙΚΤΥΑ, ΣΙΤΙΣΗ, ΣΤΕΓΑΣΗ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, Κ.ΛΠ.).

Το Τμήμα διαθέτει τα μέσα, προκειμένου να υποστηριχθεί η μάθηση και γενικά ακαδημαϊκή δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, το Τμήμα διαθέτει 37 αίθουσες σε αποκλειστική χρήση. Τόσο ο αριθμός των αιθουσών όσο και η χωρητικότητά τους κρίνονται επαρκείς. Η Κοσμητεία μεριμνά για την ορθολογική διαχείριση και χρήση των αιθουσών.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των αιθουσών με την τοποθέτηση καινούργιων καθισμάτων, καθώς και πινάκων. Στην αίθουσα συνεδριάσεων, όπου συνήθως γίνονται οι παρουσιάσεις των colloquia και οι συνεδριάσεις των καθηγητών/τριών, έχει τοποθετηθεί διαδραστικός πίνακας. Οι αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με βιντεοπροβολείς και με ειδικές οθόνες προβολής. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο. Οι δυνατότητες αυτές αξιοποιούνται από την πλειονότητα των διδασκόντων/ουσών κατά τη διδασκαλία. Εξάλλου, υποστηρικτικό υλικό για 75 μαθήματα έχει αναρτηθεί στην ασύγχρονη πλατφόρμα εκπαίδευσης Open eClass από τους/τις διδάσκοντες/ουσες του Τμήματός μας.

Συνήθως, οι οικονομικοί πόροι που έρχονται στο Τμήμα χρησιμοποιούνται για την βελτίωση των υποδομών και του εξοπλισμού. Όταν προκύψει πλεόνασμα, αυτό κατανέμεται στα μέλη ΔΕΠ και ΕΙΔΠ (από 50 ως 100 ευρώ ανά έτος για αγορά αναλώσιμων γραφείου κλπ.). Σύμφωνα με απόφαση της Διοίκησης του Π.Δ.Μ. έχουν διαμορφωθεί μια σειρά από κριτήρια για την κατανομή του προϋπολογισμού στα τμήματα και τις σχολές. Συγκεκριμένα προτείνεται το 20% του συνολικού προϋπολογισμού να μοιράζεται ισομερώς στα Τμήματα ανεξάρτητα από τις επιδόσεις του κάθε Τμήματος στα επιμέρους κριτήρια. Με τον τρόπο

αυτό διασφαλίζεται η ελάχιστη χρηματοδότηση για κάθε Τμήμα. Στη συνέχεια, το υπόλοιπο ποσό του συνόλου της διαθέσιμης χρηματοδότησης προτείνεται να κατανέμεται λαμβάνοντας υπ' όψιν τα εξής κριτήρια: Α. Αριθμός Μελών ΔΕΠ + ΕΔΙΠ + ΕΤΕΠ του Τμήματος Β. Αριθμός δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά των μελών του Τμήματος Γ. Αριθμός δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά ανά μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Δ. Αριθμός ετεροαναφορών των μελών του Τμήματος Ε. Αριθμός ενεργών προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος Ζ. Εργαστηριακότητα Τμημάτων Η. Αριθμός ετών προπτυχιακής Φοίτησης στο Τμήμα βάσει ΠΠΣ.

Στη Σχολή υπάρχει μία βιβλιοθήκη, την οποία χρησιμοποιούν τα τέσσερα τμήματα που στεγάζονται στη Φλώρινα, και έχει συνολική δυνατότητα 66 θέσεων. Οι εγκαταστάσεις της βιβλιοθήκης (έκτασης περίπου 200 τετραγωνικών μέτρων) και το αναγνωστήριο (έκτασης, περίπου, 90 τετραγωνικών μέτρων) βρίσκονται σε χώρο που συνδέει το κτίριο διοίκησης με το κτίριο όπου βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας. Το αναγνωστήριο είναι καινούργιο και σύγχρονο. Οι δυνατότητες και των δύο χώρων σε ότι αφορά στον εξοπλισμό τους θα μπορούσαν να κριθούν ως περιορισμένες αναλογικά με τον αριθμό των φοιτητών που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Ωστόσο, δε φαίνεται να δημιουργείται συνωστισμός ή αδυναμία εξυπηρέτησης των ενδιαφερόμενων. Στη διάθεση των επισκεπτών της βιβλιοθήκης βρίσκονται 6 Η/Υ έξω από τον χώρο της βιβλιοθήκης (computer corner) και 4 Η/Υ στον χώρο του αναγνωστηρίου. Από αυτούς οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης και στις ηλεκτρονικές πηγές με τις οποίες είναι συνδεδεμένη. Στον χώρο διατίθεται ασύρματο Wi-Fi, με το οποίο μπορεί κανείς επίσης να έχει πρόσβαση σε όσα προαναφέρθηκαν.

Τόσο η επάρκεια όσο και η ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης χρήζουν βελτίωσης. Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, έχει παρατηρηθεί αύξηση στους τίτλους που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ενώ εκσυγχρονίζεται συνεχώς και το σύστημα πρόσβασης στους τίτλους. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα στοιχεία :

- (i) Αποκτήθηκε το λογισμικό ADVANCE με το οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.
- (ii) Τη διετία 2009-2011, αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών περίπου από 4000 σε 6000.

(iii) Τη διετία 2009-2011 αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης περίπου κατά 2000 από δύο δωρεές.

(iv) Η βιβλιοθήκη απέκτησε ασύρματο δίκτυο.

(v) Απέκτησε ιστοσελίδα www.library.uowm.gr

(vi) Γίνεται προσπάθεια εξοικείωσης των χρηστών σε χρήσιμες ιστοσελίδες.

Το σπουδαστήριο - βιβλιοθήκη ανήκει στην Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στελεχώνεται από 3 άτομα: ένα μέλος ΕΕΔΙΠ της Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, μία βιβλιοθηκονόμο και μία υπάλληλο ΔΕ. Η βιβλιοθήκη εξυπηρετεί το κοινό καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής από τις 9.00 έως 20:00.

Στο εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών συνήθως γίνονται μαθήματα για 40 περίπου φοιτητές. Στην αίθουσα των υπολογιστών υπάρχουν 36 Η/Υ στους οποίους εργάζονται κάθε φορά ανά 2 φοιτητές.

Στο εργαστήριο του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης επίσης υπάρχουν:

- 30 μικρόφωνα
- 8 Web Cameras
- 1 Διαδραστικός Πίνακας
- 2 προβολείς
- 1 σαρωτής (scanner)
- 1 εκτυπωτής κοινόχρηστος (υπήρχε πριν από το 2013)
- 1 Μικροφωνική εγκατάσταση

Επίσης, υπάρχει σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων (ZOOM) και τηλεεκπαίδευση σύγχρονη ή ασύγχρονη μέσω web browser χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων. Η ηλεκτρονική τάξη χρησιμοποιείται από τους διδάσκοντες του Τμήματος.

Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός καθίσταται ανεπαρκής. Η συνεχής χρήση του των δύο φωτοτυπικών μηχανημάτων από τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές οδηγεί συχνά σε βλάβες. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του εργαστηρίου πληροφορικής ανανεώθηκε πλήρως το Φθινόπωρο του 2013. Σαφέστατα, μπορούν να γίνουν κινήσεις προς την κατεύθυνση της ορθολογικής χρήσης του εξοπλισμού αλλά, κυρίως, προς τη χρηματοδότηση του Τμήματος

για την ανανέωσή του. Αυτό συνέβη με το εργαστήριο πληροφορικής που ανανεώθηκε πρόσφατα με χρηματοδότηση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Ανθρώπινο δυναμικό

Στο τμήμα υπηρετούν 19 μέλη ΔΕΠ δεκατρείς (12) καθηγητές/τριες Α' βαθμίδας, τρεις (3) Αναπλ. Καθηγητές/τριες, και τέσσερις (4) Επικ. Καθηγητές/τριες, σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Επιπλέον, υπάρχουν στο Τμήμα πέντε (5) μέλη ΕΔΙΠ, ένα (1) ΕΕΠ και ένα (1) ΕΤΕΠ. Λόγω των διδακτικών αναγκών, για την ολοκλήρωση του διδακτικού έργου γίνονται και συμβάσεις διδασκαλίας σε διδάσκοντες βάσει του ΠΔ 407/80 και του προγράμματος ΕΣΠΑ «Απόκτηση Ακαδημαϊκής Διδακτικής Εμπειρίας σε Νέους Επιστήμονες», καθώς και μέσω ειδικών κονδυλίων της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Επιπλέον, η κείμενη νομοθεσία προβλέπει τη λειτουργία του θεσμού του Συμβούλου Καθηγητή, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη στήριξη των φοιτητών και φοιτητριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Ο θεσμός ίσως θα μπορούσε να λειτουργήσει πιο αποτελεσματικά όχι μέσω της ανάθεσης αυτών των καθηκόντων σε μέλος ΔΕΠ εκ περιτροπής αλλά σε εξειδικευμένο στέλεχος (π.χ. ψυχολόγο). Σε σχέση με τη συμβουλευτική σε επίπεδο σταδιοδρομίας, λειτουργεί το Γραφείο Διασύνδεσης του πανεπιστημίου, το οποίο διοργανώνει σχετικές ημερίδες αλλά και ενημερώνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε ομάδες. Ιδιαίτερα κατά την τελευταία διετία το Γραφείο Διασύνδεσης του ΠΔΜ αναλαμβάνει αρκετή δράση σε ζητήματα που αφορούν τη συμβουλευτική των φοιτητών/τριών, την ενημέρωσή τους, τις διεξόδους επαγγελματικής αποκατάστασης καθώς και τις μεταπτυχιακές σπουδές σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Τέλος, η Γραμματεία του Τμήματος στελεχώνεται από τέσσερις υπαλλήλους: 1 Γραμματέας ΠΕ- Διοικητικού Οικονομικού, 1 υπάλληλος ΠΕ- Διοικητικού Οικονομικού που από τον Σεπτέμβριο του 2019 μετακινήθηκε στο Τμήμα Ψυχολογίας αλλά ασκεί ακόμα τα καθήκοντά του στο Τμήμα, 1 υπάλληλος ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ΔΕ και 1 ΕΤΕΠ που ασκεί καθήκοντα διοικητικού υπαλλήλου. Η Γραμματεία καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια ώστε να εξυπηρετηθούν απρόσκοπτα οι πεντακόσιοι, περίπου, φοιτητές του Τμήματος και το Διδακτικό και Ερευνητικό προσωπικό. Η προσπάθεια των μελών της Γραμματείας συνίσταται στη διεκπεραίωση διοικητικών καθηκόντων. Σε γενικές γραμμές, οι παρεχόμενες

υπηρεσίες κρίνονται αποτελεσματικές, καθώς εναρμονίζονται με τις ανάγκες λειτουργίας του Τμήματος. Σε μεγάλο βαθμό, σ' αυτό συμβάλλει η μηχανοργάνωση, η οποία έχει σταδιακά προχωρήσει τα τελευταία χρόνια, και η συνέπεια που επιδεικνύουν οι διοικητικοί υπάλληλοι στο έργο τους.

Στο πλαίσιο του Τμήματος λειτουργούν τα εξής εργαστήρια:

- Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας με τους εξής στόχους: α) συγκέντρωση πρωτογενούς υλικού, β) διεύρυνση του προβληματισμού για την δημιουργία ενός πλαισίου εισαγωγής του μαθήματος της τοπικής ιστορίας στη στοιχειώδη εκπαίδευση της Φλώρινας, γ) άρση της αντινομίας ανάμεσα στην σχολικά οργανωμένη γνώση και στην εξωσχολική πρόσκτηση της γνώσης, δ) διαμόρφωση όλων των διαστάσεων της ιστορικής συνείδησης.
- Εργαστήριο με τίτλο: «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής - ΜΑ.ΦΥ.ΖΩ.» (Nature and Life Mathematics - MathsLife), το οποίο εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: - Διδακτικής των μαθηματικών - Διδασκαλίας και μάθησης των μαθηματικών με τη χρήση ΤΠΕ - Δια Βίου μάθηση μαθηματικών και μαθηματικά του ελεύθερου χρόνου - Δυσκολίες μάθησης μαθηματικών και μάθηση ειδικών ομάδων εκπαιδευόμενων - Μάθηση μαθηματικών σε πλαίσια εκτός σχολείου (out of school mathematics) - Διδασκαλία μαθηματικών μέσω της αφήγησης - Εμπλοκή των γονέων στη διδασκαλία/μάθηση των μαθηματικών - Αριθμητισμός. Μαθηματικά της καθημερινότητας - Μαθηματικές γνώσεις των ενηλίκων και διάφορων επαγγελματικών ομάδων. Το ΜΑ.ΦΥ.ΖΩ. λειτουργεί εδώ και τουλάχιστον 20 χρόνια και επίσημα ιδρύθηκε το 2019 (ΦΕΚ 2688/2-7-2019)
- **Εργαστήριο Εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία (ΕΦΕΑ):** *Science and Sustainability Education Laboratory* <http://www.felab.edu.uowm.gr/>. Το ΕΦΕΑ λειτουργεί περίπου 20 χρόνια και επίσημα ιδρύθηκε το 2019 (ΦΕΚ 2688/2-7-2019). Λειτουργεί σε δύο αίθουσες, στις οποίες πραγματοποιούνται εργαστήρια Φυσικής και Βιολογίας αντίστοιχα. Επίσης στις αίθουσες αυτές οι φοιτητές/τριες εκπαιδεύονται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία. Το εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με όργανα Φυσικής διαφόρων θεματικών πεδίων (θερμικά, ηλεκτρικά φαινόμενα, ενεργειακές ανταλλαγές, μελέτη ρευστών κ.λπ.), καθώς και Βιολογίας π.χ. μικροσκοπία. Το ΕΦΕΑ αποτελεί σημείο αναφοράς στον ευρύτερο εκπαιδευτικό τομέα

της Δυτικής Μακεδονίας σε ό,τι σχετίζεται με θέματα Εκπαίδευσης Φυσικών Επιστημών/Αειφορίας. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν την ανάπτυξη του **Εκπαιδευτικού Δικτύου στη Δυτική Μακεδονία (ΕΚ.ΔΙ.ΔΥ.ΜΑ)**¹ με σκοπό τη συστηματική συνεργασία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης για την προώθηση εκπαιδευτικών καινοτομιών στις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία.

- Αίθουσα – εργαστήριο Εικαστικών
- Αίθουσα – εργαστήριο Μουσικής
- Εργαστήριο – νησίδα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Επίσης λειτουργούν τα εξής εργαστήρια στο πλαίσιο της Σχολής:

- Το **Εργαστήριο Αγωγής για το Βιβλίο «Βιβλιολογείον»** που λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής. Ιδρύθηκε το Νοέμβριο **2002** (ΦΕΚ 275/15-11-2002). Από το Σεπτέμβριο του **2009** λειτουργεί το εργαστήρι παραδοσιακής βιβλιοδεσίας και από το 2011 το εργαστήρι παραδοσιακής τυπογραφίας, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους πλήρως εξοπλισμένους με τον απαραίτητο βιβλιοδετικό και τυπογραφικό εξοπλισμό. Το Βιβλιολογείον λειτουργεί πρωτίστως με εκπαιδευτικούς στόχους και σκοπούς. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να αποκτήσουν μια γόνιμη επαφή με το βιβλίο – αντικείμενο, να επαναπροσδιορίσουν τη εκπαιδευτική τους σχέση μαζί του, γνωρίζοντας την μακραίωνη ιστορία και τις παραδοσιακές τέχνες του (χειροποίητη βιβλιοδεσία – τυπογραφία με στοιχειοθεσία) και να το εκτιμήσουν ως προϊόν του ανθρώπινου πολιτισμού.

- Εργαστήριο Δημιουργικότητας, Καινοτομίας και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση – ΔηΚαιΤΕ (ΦΕΚ 30011/28.6.2019). Εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: τεχνολογικά υποστηριζόμενη μάθηση, τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, ψηφιακή αφήγηση, ενσώματη μάθηση, διάχυτη μάθηση, STEAM, εφαρμογές επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας, εκπαιδευτική ρομποτική, διδακτική της πληροφορικής, συνεργατική μάθηση μέσω υπολογιστή κλπ.

Εργαστήριο Εικαστικών τεχνών – ΕΕΤ (ΦΕΚ 30011/28.6.2019). Έχει ως αποστολή: α) την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών των τμημάτων της Σχολής καθώς και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου, σε θέματα που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα του εργαστηρίου, τη συνεργασία με επιστημονικο/στις διδάσκοντες/ουσες – χρήστες του συστήματος τη δυνατότητα πρόσβασης μέσω του Διαδικτύου σε ποικίλες υπηρεσίες, όπως:

εισαγωγή βαθμολογίας σε εξετάσεις μαθημάτων που διδάσκουν, εμφάνιση στατιστικών στοιχείων των μαθημάτων διδασκαλίας τους, καταχώρηση εργασιών, ασκήσεων, σημειώσεων διδασκαλίας, διαχείριση απουσιών ανά διδασκαλία μαθήματος, εισαγωγή ανακοινώσεων και δημοσιεύσεων, εμφάνιση ημερολόγιου προγράμματος διδασκαλίας και εξετάσεων των μαθημάτων τους. Η εφαρμογή StudentsWeb αφορά στην άμεση εξυπηρέτηση των φοιτητών και των φοιτητριών, καθώς τους δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης -με ειδικό προσωπικό κωδικό- μέσω του διαδικτύου σε διάφορες υπηρεσίες της Γραμματείας όπως: διεκπεραίωση δηλώσεων μαθημάτων κάθε εξαμήνου ηλεκτρονικά, πρόσβαση στις δηλώσεις τους και στους βαθμούς που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις των μαθημάτων, πρόσβαση στις ανακοινώσεις του Τμήματος και σε δημοσιεύσεις σχετικά με τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, κ.ά.

Το Τμήμα διαθέτει επίσης και μία εξοπλισμένη αίθουσα για τη **Σχολική Πρακτική Άσκηση (ΣΠΑ)**. Σε αυτήν βρίσκονται Η/Υ και ψηφιακοί προβολείς για χρήση από τους/τις φοιτητές και φοιτήτριες εντός του εργαστηρίου, αλλά και προς δανεισμό στο πλαίσιο διδασκαλιών της ΣΠΑ.

Επιπλέον, το Τμήμα παρέχει υποστήριξη των φοιτητών και φοιτητριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία (ΦμεΑ) με στόχο την ενίσχυση της μαθησιακής και κοινωνικής τους πρόσβασης και συμμετοχής καθώς και της φυσικής πρόσβασής τους στον χώρο της Σχολής. Η υποστήριξη των ΦμεΑ παρέχεται από μέλη ΔΕΠ και από συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους που, σε συνεργασία με ένα μέλος ΔΕΠ, αναλαμβάνουν τον ρόλο των βοηθών σε ότι αφορά τη μετακίνηση στους χώρους του πανεπιστημίου, τη διεκπεραίωση θεμάτων γραμματείας, τα μαθήματα και την επικοινωνία με τους/τις διδάσκοντες/ουσες και την κοινωνική δικτύωση.

Για όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες η ενημέρωση των φοιτητών/τριών γίνεται τόσο δια ζώσης στην τελετή υποδοχής των πρωτοετών, όσο και ασύγχρονα στη συνέχεια μέσω ψηφιακών ανακοινώσεων στην ιστοσελίδα του Τμήματος, καθώς και μέσω έντυπων ανακοινώσεων στο χώρο της Γραμματείας.

7. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΤΑ ΑΕΙ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΠΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΜΕ ΤΡΟΠΟ ΕΝΙΑΙΟ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΙ ΑΜΕΣΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ.

Επίσημο όργανο για τη συλλογή και Επεξεργασία των πληροφοριών του ΠΤΔΕ είναι η ΜΟΔΙΠ (Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας), η οποία έχει την ευθύνη διαχείρισης των πληροφοριών ολόκληρου του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η ΜΟ.ΔΙ.Π. λειτουργεί σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές, ιδίως εκείνες του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, και τις αρχές και κατευθύνσεις της ΑΔΙΠ.

Η ΜΟ.ΔΙ.Π. του Π.Δ.Μ. αποτελεί τη δομή του Ιδρύματος που έχει σκοπό την οργάνωση, το συντονισμό και την υλοποίηση των διαδικασιών Αξιολόγησης και Διασφάλισης Ποιότητας σε πλήρη εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του θεσμικού πλαισίου που ισχύει στην Ελλάδα (Ν. 3374/2005).

Η ΜΟ.ΔΙ.Π του Π.Δ.Μ. διαμορφώνει τη στρατηγική του Ιδρύματος για τη διασφάλιση Ποιότητας και διαμορφώνει την πολιτική και τις συναφείς διαδικασίες που αποσκοπούν στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας, με τη συνδρομή του συνόλου των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και ενδιαφερόμενων κοινωνικών ομάδων. Η στρατηγική, η πολιτική και οι διαδικασίες για τη διασφάλιση ποιότητας δημοσιοποιούνται στην Ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π. Π.Δ.Μ. και συνιστούν δηλώσεις - δεσμεύσεις που αναφέρονται: (α) στη σχέση μεταξύ διδασκαλίας και έρευνας στο ΠΔΜ, (β) στη στρατηγική του Ιδρύματος σε θέματα ποιότητας και κανόνων, (γ) στην οργάνωση του εσωτερικού συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΔΠ), (δ) στις ευθύνες των Τμημάτων, των Σχολών και άλλων οργανωτικών μονάδων, αλλά και των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα ΔΠ, (ε) στη συμμετοχή των φοιτητών στην ΔΠ, (στ) στους τρόπους εφαρμογής, παρακολούθησης και αναθεώρησης της πολιτικής ΔΠ. Η αξιολόγηση αποτελεί τη βάση για την περαιτέρω ανύψωση του επιπέδου του συνολικού παρεχόμενου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και την αναβάθμιση της λειτουργικότητας και αποδοτικότητάς του. Βασικός

στόχος των διαδικασιών αξιολόγησης είναι η διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας του έργου που επιτελούν τα ακαδημαϊκά Τμήματα του Ιδρύματος και η αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών που διαπιστώνονται σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή τους.

Για τη συνεχή αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση του Τμήματος, συλλέγονται με ποικίλους τρόπους πληροφορίες που αφορούν στον φοιτητικό πληθυσμό, το διδακτικό προσωπικό και την ποιότητα του έργου του, τις υποδομές και την υλικοτεχνική υποδομή του τμήματος, τη δομή του ΠΠΣ, την παροχή των υπηρεσιών κ.ά. Η συλλογή των πληροφοριών υλοποιείται με δύο τρόπους:

Α. Συλλογή πληροφοριών με συστηματικό τρόπο από φοιτητές, μέλη ΔΕΠ, διοικητικό προσωπικό και υπηρεσίες του Πανεπιστημίου μέσω ερωτηματολογίων.

Στα πλαίσια των μαθημάτων, οι φοιτητές διενεργούν μικρές έρευνες με ερωτηματολόγια και καλούνται να ανιχνεύσουν απόψεις των φοιτητών για θέματα που τους αφορούν, όπως π.χ. τη σίτιση, τον Οδηγό Σπουδών, τις διδακτικές μεθόδους, τον εξοπλισμό των εργαστηρίων κ.λπ. Επίσης, πολλοί φοιτητές, με τη βοήθεια των Εποπτών τους, διενεργούν έρευνες σε ζητήματα που απασχολούν τη φοιτητική κοινότητα και τα ενδιαφέροντά τους. Τα ερωτηματολόγια, που είναι ανώνυμα, συντάσσονται και κατανέμονται στους φοιτητές που θα αποτελέσουν τον πληθυσμό της έρευνας. Το δείγμα των ερευνών καταγράφεται και αναλύεται ποσοτικά και ποιοτικά. Μέσα από της μικρής εμβέλειας αυτές έρευνες αναδεικνύονται οι απόψεις των φοιτητών για τα θέματα που τους αφορούν.

Β. Συλλογή πληροφοριών μέσω της ΑΔΙΠ.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, η ΜΟΔΙΠ (Μονάδα Διασφάλισης της Ποιότητας) <https://modip.uowm.gr/>, καλεί τους φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό να εισαχθούν στο ηλεκτρονικό περιβάλλον της ΜΟΔΙΠ και να απαντήσουν στα ειδικά διαμορφωμένα ερωτηματολόγια που αφορούν στην αξιολόγηση των φοιτητών/τριών, του διδακτικού προσωπικού, του διδακτικού έργου, των διοικητικών υπηρεσιών, των λοιπών υποδομών, καθώς και να εκφράσουν ελεύθερα και κυρίως ανώνυμα τις προσωπικές τους απόψεις σε ελεύθερο κείμενο (οποιαδήποτε πληροφορία που δεν καλύπτεται από το ερωτηματολόγιο). Η πλατφόρμα της ΜΟΔΙΠ διευκολύνει σημαντικά τη συλλογή δεδομένων και το έργο της ΟΜΕΑ σε μεγαλύτερη κλίμακα από ότι οι έρευνες που πραγματοποιούνται στα πλαίσια των

μαθημάτων και των πτυχιακών εργασιών.

Ως εργαλεία συλλογής των πληροφοριών, χρησιμοποιούνται στην πλειοψηφία των ερευνών τα ερωτηματολόγια. Καλούνται οι φοιτητές/τριες όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια για τα μαθήματα τα οποία παρακολουθούν. Οι φοιτητές/τριες αξιολογούν σε βαθμολογημένη κλίμακα το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας κάθε μαθήματος. Η διαδικασία είναι ανώνυμη και εξαιρετικά απλή και ολοκληρώνεται σε λίγα λεπτά. Τα στατιστικά αποτελέσματα των απαντήσεων προωθούνται στη Διοίκηση της ακαδημαϊκής μονάδας, λαμβάνονται δε σοβαρά υπόψη κατά την αξιολόγηση. Είναι ευθύνη όλων των φοιτητών/τριών η συμμετοχή σε αυτή την εξαιρετικά σοβαρή διαδικασία με την αυτονόητη σύνεση και προσοχή.

Οι πληροφορίες που συλλέγονται μέσα από τη ΜΟΔΙΠ αναλύονται και εξάγονται τα τελικά αποτελέσματα που καθρεπτίζουν την αξιολόγηση του Διδακτικού προσωπικού, του διδακτικού έργου, των υποδομών, των παρεχομένων υπηρεσιών κ.λπ. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας του επιτελούμενου έργου, δημοσιοποιούνται με τον πλέον πρόσφορο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή διαφάνεια του συστήματος αξιολόγησης. Τα συμπεράσματα της διαδικασίας αξιολόγησης αναδεικνύουν τον βαθμό επίτευξης των στόχων του Ιδρύματος, τα επιτεύγματα, αλλά και τις αδυναμίες που απαιτούν βελτιώσεις. Όποιες βελτιώσεις είναι εφικτές στο πλαίσιο του ακαδημαϊκού Τμήματος είναι υποχρέωση των μελών του να τις επιδιώξουν. Για βελτιώσεις που υπερβαίνουν τις δυνατότητες του Τμήματος επιλαμβάνεται η διοίκηση του Πανεπιστημίου, ενώ για εκείνες που ξεπερνούν και τις αρμοδιότητες της διοίκησης αναλαμβάνει η Πολιτεία.

Τα πορίσματα αξιοποιούνται για την ανατροφοδότηση των ακαδημαϊκών μονάδων και των λοιπών υπηρεσιών του Ιδρύματος με τυχόν διαπιστώσεις και παρατηρήσεις που προκύπτουν στη διαδικασία Εσωτερικής Αξιολόγησης τους, ώστε αυτές να εναρμονίζονται στην Πολιτική και Στρατηγική Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος και τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας οφείλουν να ανταποκρίνονται στα αιτήματα δεοντολογίας – διαφάνειας – ποιότητας, όπως αυτά περιγράφονται στον υπό δημοσίευση Οργανισμό του Ιδρύματος.

Επίσης, τα πορίσματα αξιοποιούνται και στην ανατροφοδότηση των ακαδημαϊκών μονάδων και των λοιπών υπηρεσιών του Ιδρύματος με τυχόν παρατηρήσεις και συστάσεις

που προκύπτουν στη διαδικασία Εξωτερικής Αξιολόγησης/ Πιστοποίησης τους και τη διαμόρφωση σχεδίου δράσης, από κοινού με τις εν λόγω μονάδες, ενεργειών και διαδικασιών παρακολούθησης (follow up) που κρίνονται απαραίτητες για τη θεραπεία τυχόν αδυναμιών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το επίσημο όργανο για τη συλλογή και Επεξεργασία των πληροφοριών του Τμήματος είναι η ΜΟΔΙΠ, που έχει δημιουργήσει μια πλατφόρμα στο: <https://modip.uowm.gr/>, μέσα από την οποία διαμορφώνονται και συλλέγονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν στην ποιότητα του διδακτικού έργου, των υλικοτεχνικών υποδομών και Διοικητικών υπηρεσιών, καθώς και του Διδακτικού προσωπικού. Κύριο εργαλείο για τη συλλογή των πληροφοριών, είναι τα ερωτηματολόγια (ανώνυμα) σε βαθμολογημένη κλίμακα. Οι φοιτητές/τριες έχουν επίσης τη δυνατότητα να εκφραστούν σε ελεύθερο κείμενο καταθέτοντας κάποιο επιπλέον σχόλιο για οτιδήποτε δεν καλύπτεται από το ερωτηματολόγιο. Στη συνέχεια, αναλύονται τα αποτελέσματα και αξιοποιούνται για την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του Τμήματος και κυρίως για τη θεραπεία αδυναμιών που μπορεί να αναδυθούν.

8. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

ΤΑ ΑΕΙ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΑ ΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΟΥΝ ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΤΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΜΕΣΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΤΡΟΠΟ. ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΜΕΝΕΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΑΦΗΝΕΙΑ.

Η διάχυση της πληροφορίας σχετικά με το ΠΤΔΕ είναι βασικής προτεραιότητας με στόχο τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας για κάθε ενδιαφερόμενο για τη φυσιογνωμία του Τμήματος, και κάθε πτυχή της λειτουργίας του και της ανάπτυξής του. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης θεωρεί τη διαφάνεια και τη δημόσια, σαφή και πλήρη πληροφόρηση θεμελιακά στοιχεία της δραστηριότητάς του και της σύνδεσης του Προπτυχιακού του Προγράμματος Σπουδών με το κοινωνικό σύνολο. Κατά συνέπεια, καταβάλλει συστηματικές και συντεταγμένες προσπάθειες, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του και των διαθέσιμων πόρων, να παρέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τους τωρινούς, αλλά και για τους πρώην και τους μελλοντικούς φοιτητές του.

Το σύνολο των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται μέσω, κυρίως, της σχετικής ιστοσελίδας αφορά κάθε έκφανση της λειτουργίας του Τμήματος. Η σχετική ιστοσελίδα αναμορφώθηκε με στόχο να γίνει πιο ελκυστική αλλά και πιο λειτουργική το 2018 (<https://eled.uowm.gr/>).

Οι πληροφορίες κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το περιεχόμενό τους σε βασικές παραμέτρους ως εξής:

- Το Τμήμα
- Προσωπικό
- Προπτυχιακά
- Μεταπτυχιακά
- Διδακτορικά
- Ανακοινώσεις
- Προγράμματα
- Αναζήτηση

Ως καταχωρήσεις πληροφόρησης ιδιαίτερης σημασίας μπορούν να θεωρηθούν η ίδρυση και

η αποστολή του Τμήματος καθώς και η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης της ΑΔΙΠ (στην κατηγορία Το Τμήμα). Σε σχέση με το ΠΠΣ παρουσιάζονται οι εξής καταχωρήσεις: Οδηγός Σπουδών, Κανονισμός Σπουδών, ECTS, Κατηγορίες Μαθημάτων.

Πληροφορίες που αφορούν ζητήματα προκηρύξεων θέσεων του Τμήματος αναρτώνται στην κεντρική ιστοσελίδα του Ιδρύματος και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης, και στις δύο ιστοσελίδες αναρτώνται πληροφορίες που αφορούν σε ζητήματα για τους/τις πρωτοετείς φοιτητές/τριες όπως υποτροφίες, σίτιση και στέγαση.

Ιδιαίτερου τύπου πληροφόρηση που αφορά στο Τμήμα σχετικά με τον Οδηγό Σπουδών του, τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα έναντι άλλων ομοειδών Τμημάτων πανελλαδικά, τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του, τις ευκαιρίες επαγγελματικής αποκατάστασης και καριέρας δίδεται τα τελευταία χρόνια σε επίσημες θεσμοθετημένες ημερίδες που διεξάγονται στους χώρους της Σχολής. Μάλιστα, με πρωτοβουλία της διοίκησης του Ιδρύματος και τη συμβολή μελών ΔΕΠ του Τμήματος πραγματοποιούνται επισκέψεις, σε συνεργασία με τις κατά τόπους Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Δυτικής Μακεδονίας, σε Γενικά Λύκεια και διεξάγονται ενημερωτικές συναντήσεις με μαθητές της Γ' Λυκείου. Στις συναντήσεις αυτές οι μαθητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να συνομιλήσουν με τα μέλη ΔΕΠ και να θέσουν ερωτήματα για το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος και για άλλα ζητήματα. Επίσης, διανέμονται σχετικά φυλλάδια με τις σημαντικότερες πληροφορίες για το Τμήμα (Παράρτημα I - LEAFLET). Με το ίδιο σκεπτικό το Τμήμα συμμετέχει ως λειτουργικό κομμάτι του Ιδρύματος σε εκθέσεις που οργανώνονται στη Δυτική Μακεδονία ή και ευρύτερα παρέχοντας πληροφόρηση επίσημη και ακριβή (Παράρτημα II - Έκθεση Κοίλα 2016, Παράρτημα II - Αφίσα). Το τμήμα τηρεί πρακτικά της Συνέλευσής του που εγκρίνονται από όλα τα μέλη της Συνέλευσης και είναι διαθέσιμα κατόπιν αιτήσεως σε όποιον ή όποια έχει νόμιμο συμφέρον.

Μια άλλη σημαντική πτυχή της δημόσιας πληροφόρησης που παρέχει το Τμήμα είναι η διασύνδεση και **συμμετοχή** του σε πέντε **(5) μεγάλους διαδικτυακούς πόρους** που υποστηρίζονται σε εθνικό, ακαδημαϊκό ή ιδρυματικό επίπεδο:

1) **Διαύγεια**: Πλατφόρμα που ιδρύθηκε το 2010 και προσφέρει τη μέγιστη δυνατή δημοσιότητα της κυβερνητικής και της δημόσιας διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας, ειδικά σε οικονομικά θέματα, και την εμπέδωση της

υπευθυνότητας και της λογοδοσίας των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσία.

2) **Εύδοξος:** Διαδικτυακή υπηρεσία που επίσης ξεκίνησε το 2010 για την άμεση και ολοκληρωμένη παροχή των συγγραμμάτων των προπτυχιακών φοιτητών των Α.Ε.Ι. της Ελλάδας. Προσφέρει πλήρη ενημέρωση για τα παρεχόμενα συγγράμματα σε κάθε μάθημα, δυνατότητα άμεσης παραλαβής των συγγραμμάτων, μηχανισμούς για την ταχεία αποζημίωση των εκδοτών και για την αποτροπή της καταχρηστικής εκμετάλλευσης των δημόσιων πόρων.

3) **e-Βιβλιοθήκη** που έχει αποστολή την υποστήριξη και προώθηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του Ιδρύματος, προσφέροντας τις υπηρεσίες της στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητάς του. Η Βιβλιοθήκη είναι διασυνδεδεμένη με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) – HEAL-Link.

4) **E-Class UOWM:** Πλατφόρμα ηλεκτρονικών μαθημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που αποτελεί ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο υποστηρίζει την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Μέσω της ίδιας πλατφόρμας οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν ηλεκτρονικά δηλώσεις μαθημάτων, να ενημερώνονται για του βαθμούς τους κ.λπ.

Τη συνολική ευθύνη και εποπτεία της δημόσιας πληροφόρησης που παρέχει το Τμήμα, της επίτευξης της αντικειμενικότητας και σαφήνειας αυτής της πληροφόρησης, του καθορισμού και ελέγχου του περιεχομένου της ιστοσελίδας που αφορά το συγκεκριμένο ΠΠΣ, καθώς και την τακτική επικαιροποίηση των πληροφοριών, έχει η Συνέλευση του ΠΤΔΕ.

9. ΣΥΝΕΧΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΑ ΑΕΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥΣ, ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ, ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ, ΝΑ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΟΡΙΣΘΕΙ, ΜΕ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗ ΣΥΝΕΧΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥΣ. ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ.

Ετήσια Εσωτερική Αξιολόγηση ΠΠΣ

Η ευθύνη για τη σύνταξη της Έκθεσης Ετήσιας Εσωτερικής Αξιολόγησης του ΠΠΣ ανήκει στην Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος. Σε συγκεκριμένο χρόνο που εκτείνεται λίγο πριν τη λήξη κάθε ακαδημαϊκού έτους και μέχρι το μέσο της επόμενης ακαδημαϊκής χρονιάς (περίπου) συντάσσεται η Έκθεση. Για τη σύνταξή της ενημερώνεται η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Η σύνταξη στηρίζεται στη συλλογή στοιχείων (στατιστικά στοιχεία, συγκεντρωτικές λίστες, αξιολογήσεις, διδακτικά και ερευνητικά έργα μελών ΔΕΠ) τα οποία υπάρχουν σε ηλεκτρονική μορφή και γίνεται η συλλογή, η επικαιροποίηση, ο εμπλουτισμός και η ερμηνεία τους. Για τον σκοπό αυτό, μετά από πρόταση της ΟΜΕΑ, μπορεί να συσταθούν ομάδες εργασίας μεταξύ των μελών ΔΕΠ που να είναι επιφορτισμένες με την ανάλυση συγκεκριμένων δεικτών. Η διαδικασία συντονίζεται από την ΟΜΕΑ υπό την αιγίδα και την εποπτεία της ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος. Η ΜΟΔΙΠ είναι επιφορτισμένη με την ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων μερών και φροντίζει για την ενημέρωση των μελών ΔΕΠ αλλά και των φοιτητών/τριών των Ιδρύματος, ώστε να υπάρχει η υψηλότερη δυνατή συμμετοχή τους στη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων αξιολόγησης.

Αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση ύλης μαθημάτων

Οι διαδικασίες που αφορούν στην επανεκτίμηση, την αναπροσαρμογή και την επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων είναι σύνθετες και πολυπαραγοντικές. Χρονικά συμβαίνουν προς το τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο, ώστε όλες οι αλλαγές να προσαρτηθούν στον Οδηγό Σπουδών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Σε επίπεδο Γενικής Συνέλευσης Τμήματος συζητώνται οι προτάσεις των μελών ΔΕΠ για τα μαθήματα (προσθήκες, αφαιρέσεις, επικαιροποιήσεις). Σε αυτό το επίπεδο λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις και εγκρίνονται. Η υλοποίηση των αποφάσεων και η βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ελέγχονται από την Επιτροπή Οδηγού Σπουδών του Τμήματος, την ΟΜΕΑ του Τμήματος και τη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος.

Σχέδιο Δράσης

Το πιο συγκεκριμένο σχέδιο δράσης έλαβε χώρα μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Εξωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, το Φεβρουάριο του 2014 και θα είχε αντίκτυπο στις σπουδές των φοιτητών/τριών που θα ξεκινούσαν το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015. Το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 ολοκληρώθηκε η εφαρμογή του Οδηγού Σπουδών που προέκυψε από το σχέδιο δράσης που αναλήφθηκε. Οι βασικές προτεραιότητες του σχεδίου δράσης όπως υποδεικνύονταν από την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης αφορούσαν και μαθήματα του ΠΠΣ. Σε γενικές γραμμές όμως το ΠΠΣ έλαβε από θετικά ως κολακευτικά σχόλια από τους εξωτερικούς αξιολογητές με ιδιαίτερη έμφαση στην πρακτική άσκηση η οποία θεωρείται μία από τις καλύτερες πρακτικές ασκήσεις Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης πανελλαδικά.

Μια εκ των βασικών προτεραιοτήτων ήταν η μείωση των υποχρεωτικών μαθημάτων του ΠΠΣ με ταυτόχρονη αύξηση των επιλεγόμενων μαθημάτων. Το Τμήμα προχώρησε σε αναδιάταξη των μαθημάτων με τη σύμφωνη γνώμη όλων των μελών ΔΕΠ πολλά από τα οποία δίδασκαν περισσότερα από ένα υποχρεωτικά μαθήματα ανά ακαδημαϊκό έτος. Η αναδιάταξη αυτή οδήγησε στη διδασκαλία ενός μόνο υποχρεωτικού μαθήματος από τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ ανά ακαδημαϊκό έτος, με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των

επιλεγόμενων μαθημάτων που προσφέρονται στους/στις φοιτητές/τριες του Τμήματος, αφού κάποια από τα υποχρεωτικά μαθήματα μετατράπηκαν σε μαθήματα επιλογής. Ο καθορισμός των υποχρεωτικών μαθημάτων έγινε στη βάση της φιλοσοφίας του ΠΠΣ, του βασικού σκοπού και των επιμέρους στοχεύσεων του καθώς και των επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων των μελών ΔΕΠ σε συνάρτηση με το γνωστικό τους αντικείμενο όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού τους.

Για τον εξορθολογισμό του ΠΠΣ σε αυτό το σχέδιο δράσης συμπεριλήφθηκε και νέα διαδικασία δήλωσης των επιλεγόμενων μαθημάτων τόσο τεχνικά όσο και ακαδημαϊκά. Ο τρόπος δήλωσης εκσυγχρονίστηκε και έγινε αποκλειστικά ηλεκτρονικός. Ακαδημαϊκά οι φοιτητές/ριες κάθε εξαμήνου έχουν δικαίωμα επιλογής από συγκεκριμένη λίστα επιλεγόμενων μαθημάτων με κριτήριο το εξάμηνο φοίτησης και δεν έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε όλα τα επιλεγόμενα μαθήματα του ΠΠΣ.

Έγινε προσπάθεια στο πλαίσιο σεβασμού στην Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης να ενταχθούν στο ΠΠΣ ένα – δύο μαθήματα σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση με το σκεπτικό ότι οι πτυχιούχοι του Τμήματος θα ήταν καλό να προσανατολιστούν προς τη συγκεκριμένη διαδικασία τόσο θεωρητικά όσο και ως προοπτική, με δεδομένο ότι αυτή η προοπτική θα μπορούσε να συμβάλει στην επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Παραδείγματα προσπάθειας βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων

Ως παραδείγματα προσπάθειας οριοθέτησης και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορούν να αναφερθούν:

1. Η ρητή αναφορά των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αναμένονται να επιτευχθούν με τη φοίτηση σε κάθε μάθημα που αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών.
2. Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων. **Με τον όρο «γνώσεις»** νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της

μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως θεωρητικές ή/ και αντικειμενικές. Με τον όρο «δεξιότητες» νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων). **Με τον όρο «ικανότητες»** νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη.

3. Με ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που υπήρξαν ιδιαίτερα κατά τα χρόνια στα οποία δεν υπήρξαν νέα μέλη ΔΕΠ, έγινε μεγάλη προσπάθεια η ποιότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων να βελτιώνεται κάθε χρόνο. Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, οι ειδικοί επιστήμονες, οι νέοι επιστήμονες, οι συνάδελφοι από το Τμήμα Νηπιαγωγών που προσφέρουν μαθήματα στο ΠΤΔΕ κλήθηκαν να προσαρμόσουν τις διδακτικές διαδικασίες στις απαιτήσεις της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

4. Τα πολυπληθή ακροατήρια έγιναν προσπάθειες να σπάσουν σε μικρότερα και τα εργαστηριακά μαθήματα να διδάσκονται σε μικρότερες ομάδες φοιτητών/τριών. Προς την κατεύθυνση αυτή αξιοποιήθηκαν και πόροι που αφορούσαν στη χρήση υποτροφιών. Ιδιαίτερα σε όλες τις φάσεις της πρακτικής άσκησης δραστηριοποιήθηκαν μεταπτυχιακοί υπότροφοι με στόχο την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

5. Οι προτεινόμενες βιβλιογραφίες των μαθημάτων επικαιροποιούνται και εμπλουτίζονται, ενώ και οι αξιολογικές διαδικασίες γίνεται προσπάθεια να περιλαμβάνουν περισσότερες από μία μεθόδους.

6. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και η χρήση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας αυξήθηκαν σε εντυπωσιακό βαθμό. Με τον

τρόπο αυτό η διδακτική διαδικασία εμπλουτίστηκε και έλαβε υπόψη τις απαιτήσεις της εποχής.

10. ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΠΣ

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΠΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΙΠ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ. Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΘΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΔΙΠ.

Το 2014 πραγματοποιήθηκε η Εξωτερική Αξιολόγηση του Τμήματος από επιτροπή εμπειρογνομόνων που ορίστηκαν από την ΑΔΙΠ. Αξιολογήθηκαν τα προγράμματα ΠΠΣ και ΠΜΣ, οι υλικοτεχνικές υποδομές, ο εξοπλισμός και η λειτουργία των Εργαστηρίων, οι διοικητικές υπηρεσίες, η ποιότητα των μαθημάτων, το διδακτικό και ερευνητικό έργο του διδακτικού προσωπικού κ.ά. Προκειμένου το Τμήμα να ακολουθήσει τις παρατηρήσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής της Εξωτερικής Αξιολόγησης, ξεκίνησε μια δημιουργική, επίπονη πορεία για τη βελτίωση της παρεχόμενης Εκπαίδευσης. Σε επανειλημμένες Γενικές Συνελεύσεις όπου όλα τα μέλη του διδακτικού προσωπικού κατέθεταν τις απόψεις τους, σχεδιάστηκε η στρατηγική του Τμήματος, που στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Το Τμήμα προχώρησε λοιπόν σε αναμόρφωση του ΠΠΣ μετά την εξωτερική αξιολόγησή του το 2014. Οι σταδιακές αλλαγές στο πρόγραμμα εφαρμόστηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16. Στη συνέχεια κατά τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη έγιναν περιορισμένες αναμορφώσεις στο ΠΠΣ, οι οποίες επιβλήθηκαν από τις ανάγκες σωστής εφαρμογής του ΠΠΣ στην πράξη αλλά και λόγω αλλαγών στο διδακτικό προσωπικό – εισαγωγή νέων μελών ΕΙΔΠ, συνταξιοδοτήσεις, παραιτήσεις, εκλογές και μετακινήσεις.

Προτού προχωρήσουμε, πρέπει να επισημάνουμε ότι το Τμήμα επαινέθηκε για την Πρακτική Άσκηση που προσφέρει στις φοιτήτριες και στους φοιτητές του. Επίσης σημειώθηκε η μεγάλη προσπάθεια που καταβάλει το διδακτικό του προσωπικό του, το οποίο, λόγω έλλειψης προσωπικού – μεγάλη αναλογία φοιτητών/τριών-καθηγητών/τριών - και έλλειψης

οικονομικών πόρων, επιβαρύνεται πολύ.

Παρακάτω παρατίθενται οι αλλαγές που ζητήθηκαν από την Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης (βλ. External Evaluation Report, February 2014) και οι ενέργειες που ακολούθησαν προκειμένου να καλυφθούν τα ζητούμενα:

1. Μια πρώτη επισήμανση αφορούσε τη διάκριση μέσα στο ΠΠΣ ανάμεσα σε δεξιότητες και ικανότητες. Η διάκριση αυτή δεν ήταν σαφής όσον αφορά το πώς αξιολογούνταν οι μεν και οι δε και πώς συνδυάζονταν.

Αναφέρονται τα εξής ως παραδείγματα των προσπαθειών που έγιναν για την επίλυση αυτού του θέματος μέσω της οριοθέτησης των όρων 'δεξιότητα' και 'ικανότητα' και μέσω της βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων γενικότερα: α. Ρητή αναφορά στον Οδηγό Σπουδών των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αναμένονται να επιτευχθούν με τη φοίτηση σε κάθε μάθημα που αναγράφεται σε αυτόν. β. Κατηγοριοποίηση των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σχετικά με τη γνώση, το συνδυασμό της κατανόησης και της εφαρμογής (*δεξιότητα*) και την επίλυση προβλημάτων, μεταφέροντας την υπάρχουσα γνώση και τις αποκτηθείσες δεξιότητες σε νέες καταστάσεις (*ικανότητα*). Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων. Με τον όρο 'γνώσεις' νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται *θεωρητικές ή/και αντικειμενικές*. Με τον όρο '*δεξιότητες*' νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων). Με τον όρο '*ικανότητες*' νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή

σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη. Η περιγραφή ως προς τις ικανότητες αφορά την υπευθυνότητα και την αυτονομία.

γ. Με ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που υπήρξαν ιδιαίτερα κατά τα χρόνια στα οποία δεν διορίζονταν νέα μέλη ΔΕΠ έγινε μεγάλη προσπάθεια η ποιότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων να βελτιώνεται κάθε χρόνο. Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, οι ειδικοί επιστήμονες, οι νέοι επιστήμονες, οι συνάδελφοι από το Τμήμα Νηπιαγωγών που προσφέρουν μαθήματα στο ΠΤΔΕ κλήθηκαν να προσαρμόσουν το διδακτικό έργο στις απαιτήσεις της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

2.Επισημάνθηκε η ανάγκη κάλυψης βασικών γνωστικών αντικειμένων που δεν καλύπτονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Αναφέρθηκαν συγκεκριμένα η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, η Συγκριτική Παιδαγωγική και η Σχολική Ψυχολογία.

Για την κάλυψη τέτοιων βασικών αναγκών και με δεδομένη την αδυναμία αρχικά και την περιορισμένη δυνατότητα έπειτα προκήρυξης νέων θέσεων, το Τμήμα προσέλαβε νέα μέλη ΔΕΠ που καλύπτουν τα αντικείμενα της Σχολικής Ψυχολογίας και της Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής. Επίσης τα αντικείμενα αυτά καλύφθηκαν με μέλη ΕΔΙΠ και έκτακτο διδακτικό προσωπικό.

3. Επισημάνθηκε η ανάγκη καλύτερης υλοποίησης του ΠΠΣ και η διασφάλιση της ισορροπίας ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη στα διδασκόμενα μαθήματα. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται από μέλη της τότε ΟΜΕΑ (επικοινωνία με τον καθηγητή Δ. Πνευματικό), ζητήθηκε προφορικά από την επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης η μείωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και η αύξηση των μαθημάτων επιλογής, αν και αυτές δεν καταγράφηκαν στην έκθεση. Στο πλαίσιο αυτής της δέσμευσης το Τμήμα προχώρησε στην τροποποίηση αυτή. Συγκεκριμένα, το Τμήμα προχώρησε σε αναδιάταξη των μαθημάτων με τη σύμφωνη γνώμη όλων των μελών ΔΕΠ πολλά από τα οποία

δίδασκαν περισσότερα από ένα υποχρεωτικά μαθήματα ανά ακαδημαϊκό έτος. Η αναδιάρθρωση αυτή οδήγησε στη διδασκαλία ενός μόνο υποχρεωτικού μαθήματος από τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ ανά ακαδημαϊκό έτος και αυτό οδήγησε στην αύξηση του αριθμού των επιλεγόμενων μαθημάτων που προσφέρονταν στους/στις φοιτητές/ριες του Τμήματος, αφού κάποια από τα υποχρεωτικά ως τότε μαθήματα μετατράπηκαν σε μαθήματα επιλογής. Ο χαρακτηρισμός των μαθημάτων ως υποχρεωτικών έγινε με βάση τη φιλοσοφία του ΠΠΣ, του βασικού σκοπού και των επιμέρους στοχεύσεων του καθώς και των επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων των μελών ΔΕΠ σε συνάρτηση με το γνωστικό τους αντικείμενο, όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού τους.

Επίσης, δημιουργήθηκαν νέα μαθήματα επιλογής, στα οποία ενισχύεται ο τομέας της διερευνητικής και της μη τυπικής μάθησης, καθώς και ο γραμματισμός των φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ στην επιστημονική τεχνολογία, αλλά και μαθήματα που αφορούν την πολυ-/διαπολιτισμική φυσιογνωμία της εκπαίδευσης.

Αυξήθηκαν άλλωστε και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), ώστε οι φοιτητές/τριες να επιλέγουν μαθήματα με θεματική πλησιέστερη προς τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και να προετοιμάζονται για ενδεχόμενη εξειδίκευση σε Μεταπτυχιακό επίπεδο.

Η διάρθρωση του προγράμματος σπουδών παρουσιάζεται λοιπόν συνοπτικά ως εξής:

Στα πρώτα τρία εξάμηνα προσφέρονται μόνον υποχρεωτικά μαθήματα βασικής κατάρτισης, προαπαιτούμενα για τις διδακτικές και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας. Προοδευτικά προσφέρονται περισσότερα μαθήματα εμβάθυνσης και εξειδίκευσης, ενώ από το 4^ο εξάμηνο δίνεται η δυνατότητα επιλογής ενός μαθήματος· η δυνατότητα αυτή προοδευτικά αυξάνεται στα τέσσερα (4/7) μαθήματα επιλογής ανά εξάμηνο. Συγκεκριμένα:

- Τα μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης (δηλ. υποβάθρου και γενικών γνώσεων) αποτελούν το 41% των μαθημάτων. Τα μαθήματα υποβάθρου αποτελούν κυρίως τα υποχρεωτικά μαθήματα βασικής

παιδαγωγικής κατάρτισης, μαθήματα που αναφέρονται σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, αλλά και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας και στατιστικής.

- Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών αποτελούν το 59% των μαθημάτων. Χωρίζονται σε δύο κατηγορίες με περίπου ισάριθμα μαθήματα: ανθρωπιστικών επιστημών (30%) και θετικών επιστημών (29%), που αναφέρονται στο περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων. Σε αυτά μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

- Τέλος, τα μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων (Πρακτική Άσκηση) αποτελούν το 17% του συνόλου των μαθημάτων. Πρόκειται για τα μαθήματα των επιστημονικών περιοχών που επικουρεί το Τμήμα (Υποχρεωτικά και Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα Α', Β' και Γ' φάσης ΔΙ.ΜΕ.ΠΑ), τα οποία συνδέουν τη θεωρία των συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων με την εκπαιδευτική πράξη στο σχολείο.

- Στο σύνολο των μαθημάτων τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) αποτελούν το 63%, τα κατ' επιλογή Υποχρεωτικά (ΥΕ) το 10%, τα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ) επίσης το 10% και τα μαθήματα Πρακτικής Άσκησης το 17%.

Πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας, ένα μέρος του φόρτου πολλών μαθημάτων απαιτεί άσκηση, εργαστήρια ή ερευνητικές εργασίες. Ο φόρτος αυτός ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του μαθήματος. Έτσι, για παράδειγμα, κάποια μαθήματα (τα πλέον θεωρητικά) προβλέπουν περίπου το 1/3 του συνολικού φόρτου σε άσκηση ή συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Κάποια άλλα μαθήματα προβλέπουν εργαστήρια (πχ. εικαστικά, φυσικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών) τα οποία αντιστοιχούν σε φόρτο εργασίας που φτάνει μέχρι και το 50% του συνολικού φόρτου των μαθημάτων. Τέλος, τα μαθήματα που σχετίζονται με την πρακτική άσκηση προβλέπουν τα 2/3 του συνολικού φόρτου να αντιστοιχεί σε άσκηση στα σχολεία.

4. Επισημάνθηκε η ανάγκη το ΠΠΣ να μην αφορά μόνο την εκπαίδευση δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και εκπαιδευτικούς εκπαίδευσης ενηλίκων και διαβίου μάθησης.

Προκειμένου να καλυφθεί αυτό το ζητούμενο, διευρύνθηκε η ομάδα-στόχος της εκπαίδευσης που παρέχεται από το ΠΤΔΕ. Συγκεκριμένα, σε αρκετά μαθήματα του Οδηγού Σπουδών προστέθηκε η επισήμανση ότι *το γνωστικό αντικείμενο δεν αφορά μόνο το δημοτικό σχολείο, αλλά απευθύνεται και σε μεγαλύτερες ηλικίες.*

Εξάλλου, και η Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση που συντελείται στο Τμήμα συμβάλλει προς την κατεύθυνση της διαβίου μάθησης, καθώς αποσκοπεί στην επαρκή προετοιμασία των φοιτητών/τριών προκειμένου να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις γνώσεις που αποκτούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και να εργαστούν σε αντικείμενο εργασίας με άμεση ή έμμεση συνάφεια με τις σπουδές τους. Οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται αποσκοπούν στην ενδυνάμωση των φοιτητών/τριών αποβλέποντας στην καλύτερη αξιοποίηση σε επαγγελματικό επίπεδο των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησαν κατά την διάρκεια των σπουδών τους και στην ευκολότερη και επωφελέστερη ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Στο Τμήμα η Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση προσφέρεται ως μάθημα επιλογής και έχει οριστεί Τμηματικά υπεύθυνα Καθηγήτρια.

5. Επισημάνθηκε η ανάγκη μεγαλύτερης συνεργασίας με το Τμήμα Νηπιαγωγών. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται η ανάθεση μαθημάτων σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Νηπιαγωγών (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Αν. Καθηγήτρια Π. Παπαδοπούλου, Μαθηματικών στον Επίκ. Καθηγητή Κ. Χρήστου και ΤΠΕ στον καθηγητή Θ. Μπράτιση).

6. Επισημάνθηκε η ανάγκη επιβοήθησης της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών/τριών από βοηθητικό προσωπικό.

Προς αυτή την κατεύθυνση το Τμήμα προχώρησε στην απασχόληση μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδασκόντων στην Πρακτική Άσκηση, λόγω έλλειψης προσωπικού. Αξιοποίησε επίσης ΕΔΙΠ που μετατάχθηκαν τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο μόνο ένας δάσκαλος αποσπάται στο Τμήμα κάθε χρόνο από το Υπουργείο, παρά τις δηλωμένες μεγάλες

ανάγκες.

7. Επισημάνθηκε η ανάγκη στελέχωσης των εργαστηρίων με προσωπικό, γιατί χωρίς αυτό επηρεάζεται η αποτελεσματική λειτουργία τους. Λόγω έλλειψης προσωπικού, προς αυτή την κατεύθυνση αξιοποιούνται μεταπτυχιακοί υπότροφοι καθώς και με διδάκτορες/ισσες.

8. Από κτιριακή άποψη, επισημάνθηκε η μη δυνατότητα πρόσβασης των ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους, καθώς και η προβληματική κατάσταση των χώρων υγιεινής και της αισθητικής του χώρου γενικότερα.

Με ενέργειες της Κοσμητείας έχει βελτιωθεί η πρόσβαση των ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους. Η αισθητική των χώρων, με απόφαση της Κοσμητείας της Σχολής, έχει βελτιωθεί, καθώς έχει μειωθεί η ανεξέλεγκτη αφισκόλληση και έχει αλλάξει η χωροθέτηση των επίπλων στον κεντρικό χώρο της Σχολής. Επισημαίνεται ωστόσο ότι τα θέματα αυτά δεν αφορούν τόσο το Τμήμα, όσο ολόκληρο το Ίδρυμα και εξαρτώνται από οικονομικούς παράγοντες.

9. Προτάθηκε η ανάπτυξη της συνεργασίας των φοιτητών/τριών με τον Ακαδημαϊκό Σύμβουλο, πράγμα που προωθείται τόσο από το Τμήμα, όσο και από ολόκληρο το Πανεπιστήμιο, με τον ορισμό υπεύθυνου μέλους ΔΕΠ ανά ομάδα (καταρχήν πρωτοετών) φοιτητών/ριών. Συνεπικουρικά οι φοιτητές/τριες υποστηρίζονται και από την ψυχολόγο της ΜΥΘΕΟ που έχει έδρα τη Φλώρινα.

10. Προτάθηκαν επίσης επισκέψεις στο Πανεπιστήμιο σε τακτά διαστήματα ακαδημαϊκών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η οικονομική στενότητα δεν βοηθά στην επίτευξη αυτού του στόχου, ωστόσο υπάρχουν μέλη ΔΕΠ που επισκέπτονται και διδάσκουν; / δίνουν διαλέξεις; στο τμήμα μέσω των προγραμμάτων Erasmus και άλλων ερευνητικών συνεργασιών. Επισημαίνεται εξάλλου πως από τα μέσα Μαρτίου 2019 λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού υπήρξαν περιοριστικά μέτρα στις

μετακινήσεις.

11.Προτάθηκε να δημιουργηθεί ένα μηχανισμός που να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΠΣ. Ως τέτοιος μηχανισμός λειτουργεί η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, που συζητά για την εφαρμογή του ΠΠΣ, τις αλλαγές και τις βελτιώσεις που χρειάζονται και προβαίνει, αν χρειαστεί, σε συστάσεις προς τους διδάσκοντες. Ως ανατροφοδότηση λειτουργεί η αξιολόγηση των μαθημάτων από τους/τις φοιτητές/τριες.

Συμπερασματικά, το Τμήμα ανταποκρίθηκε πολύ θετικά στις επιταγές της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης και, αν εξαιρέσει κανείς τις επιπλέον θέσεις διδακτικού και βοηθητικού προσωπικού που απαιτούν επιπλέον κονδύλια, έκανε ό,τι καλύτερο μπορούσε για τη διασφάλιση της ποιότητας και της εφαρμογής του ΠΠΣ.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά την υλοποίηση των συστάσεων της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης για τη διασφάλιση της ποιότητας του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών:

	Συστάσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης	ΠΠΣ του έτους 2013-4	ΠΠΣ του έτους 2019-20	Πόρισμα
1	Διάκριση μέσα στο ΠΠΣ ανάμεσα σε δεξιότητες και ικανότητες.	Δεν ήταν σαφής, δεν υπήρχε παντού	Υπάρχει	Πλήρης αξιοποίηση
2	Κάλυψης βασικών γνωστικών αντικειμένων	Δεν καλύπτονταν τα εξής: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, η Συγκριτική Παιδαγωγική και η Σχολική Ψυχολογία	Καλύφθηκαν όλα είτε με διορισμό νέων μελών ΔΕΠ είτε με έκτακτο προσωπικό.	Πλήρης αξιοποίηση

3	Μείωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και αύξηση των μαθημάτων επιλογής	Σχεδόν κάθε μέλος ΔΕΠ διδασκε δύο υποχρεωτικά μαθήματα και δύο επιλογής.	Σχεδόν όλα τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν ένα υποχρεωτικό μάθημα και τρία επιλογής	Πλήρης αξιοποίηση
4	Το ΠΠΣ να αφορά και τη διαβίου μάθηση	Δεν υπήρχε	Υπάρχει	Θετική αξιοποίηση
5	Συνεργασία με το Τμήμα Νηπιαγωγών	Δεν υπήρχε	Υπάρχει	Θετική αξιοποίηση
6	Επιβοήθηση της Πρακτικής Άσκησης από βοηθητικό προσωπικό	Υπήρχαν ελάχιστοι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί	Αξιοποιήθηκαν μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες.	Θετική αξιοποίηση
7	Στελέχωση των εργαστηρίων με προσωπικό	Δεν υπήρχε	Γίνεται με μεταπτυχιακούς υποτρόφους, αλλά χρειάζεται πρόσληψη μόνιμου προσωπικού.	Μερική αξιοποίηση
8	Πρόσβαση ΑΜΕΑ και αισθητική κτιρίων	Ήταν προβληματική	Βελτιώθηκε	Θετική αξιοποίηση
9	Ανάπτυξη συνεργασίας με τους/τις φοιτητές/τριες	Δεν υπήρχε	Υπάρχει μέσω του Ακαδημαϊκού Συμβούλου και της ψυχολόγου της ΜΥΘΕΟ	Πλήρης αξιοποίηση

10	Επισκέψεις ακαδημαϊκών από Ελλάδα και εξωτερικό	Δεν υπήρχε	Δεν υπάρχει λόγω οικονομικών και επιδημιολογικών συνθηκών	Μερική αξιοποίηση
11	Δημιουργία μηχανισμού διασφάλισης της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΠΠΣ	Υπήρχε	Υπάρχει	Θετική αξιοποίηση
11	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΡΙΣΜΑ	Αξιοποιήθηκαν θετικά όλες οι συστάσεις της Επιτροπής Εξωτερικής Αξιολόγησης		

11. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

B0. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΦΑΚΕΛΟΥ

B1. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ του ΠΠΣ

B2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΠΣ ΠΤΔΕ (2020)

B3. ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΠΣ ΠΤΔΕ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ (2019-2020)

B4.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΤΔΕ

B4.2 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΤΔΕ

B5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΤΔΕ (2019-2020)

B6. ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΠΣ ΠΤΔΕ

B7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΤΔΕ

B9. ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΟΔΙΠ ΠΤΔΕ

B9.1 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΔΜ ΠΠΣ 2015-2016

B9.2 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΔΜ ΤΜΗΜΑ 2015-2016

B9.3 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΔΜ ΠΠΣ 2016-2017

B9.4 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΔΜ ΤΜΗΜΑ 2016-2017

B9.5 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2017

B9.6 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2017

B9.7 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2018

B9.8 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2018

B9.9 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2019

B9.10 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2019

B9.11 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2020

B9.12 Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης 2020

B9.13 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

B10.1 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι-ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ

B10.2 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ-ΑΦΪΣΑ

B10.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ-ΕΚΘΕΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΤΔΕ 2014

B10.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ

B10.5 ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΤΔΕ